

Delavska enotnost

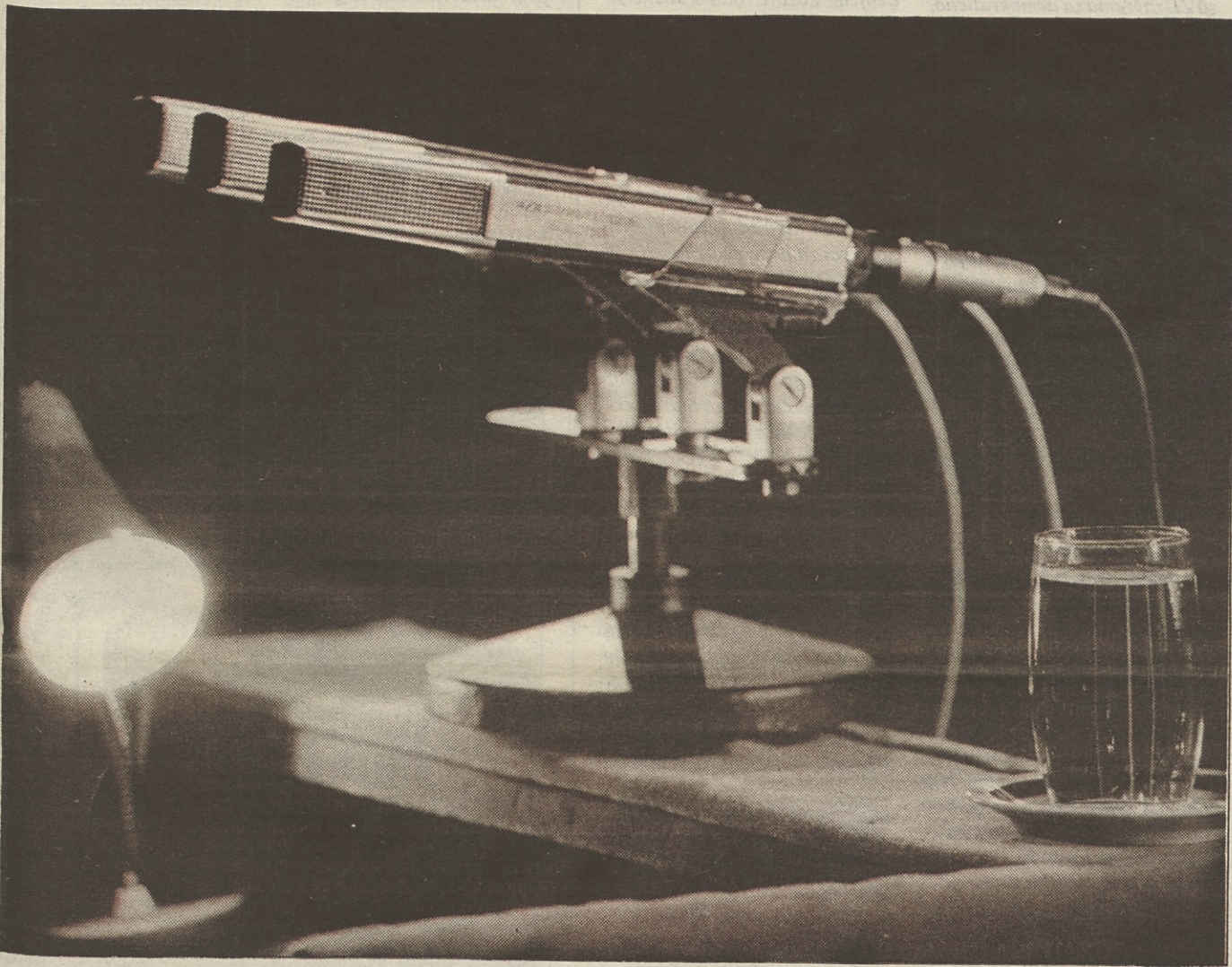
Časopis slovenskih delavcev

Ljubljana, 14. avgusta 1996 ☆ številka 38 ☆ letnik 55 ☆ odgovorni urednik: Ciril Brajer

ZAKON O STAVKAH: PRO ET CONTRA

Rastko Plohl, predsednik Neodvisnih sindikatov Slovenije, meni, da je zakon o stavkah v nasprotju s slovensko ustavo in mednarodnimi konvencijami.

V polemičnem intervjuju na **3. strani** njegovemu stališču oporeka **Edi Ozimič**, sekretar Območnega odbora SKEI za Podravje.

Sreda, 14⁰⁰

Vlada republike Slovenije
Predsednik vlade dr. Janez Drnovšek
Ekonomsko socialni svet, predsednik Valter Drozg

ZADEVA: Izvajanje Socialnega sporazuma za leto 1996

V Sindikatu tekstilne in usnjarsko predelovalne industrije Slovenije ugotavljamo, da je že v prvih mesecih svoje veljave množično kršen socialni sporazum v podjetjih tekstilne in usnjarsko predelovalne dejavnosti.

Za izvajanje socialnega sporazuma se sproti dogovarjamo z delodajalci, vendar smo ugotovili, da so še vedno velika ovira pogoji gospodarjenja. Delodajalci nam zatrjujejo, da ob sedanjih pogojih gospodarjenja, v katerih delata naši branži, ni možnosti za uresničevanje socialnega sporazuma. Vzporedno pa delodajalci oziroma direktorji pritiskajo na sindikate v podjetjih, da bi dobili soglasje za odstopanje od socialnega sporazuma.

Socialni sporazum pomeni minimum in v sindikatih ne moremo pristajati na odloge oziroma odstopanja. O nastalih kršitvah oziroma neizpolnjevanju socialnega sporazuma obveščamo Republiški inšpektorat za delo.

Zavedamo se, da to lahko pomeni tudi izgubo delovnih mest v naših branžah, kar pa ni v skladu s prvimi točkami socialnega sporazuma, v katerih se partnerji zavzemamo za ohranitev delovnih mest.

Zadnji ukrepi vlade so močno kasnili. Pozitivne efekte v branži lahko pričakujemo šele proti koncu leta, v kolikor ne bodo finančno razvrednotena, zaradi precenjenega tolarja in inflacije.

Zaposleni v obeh branžah tako še vedno prispevamo nadpovprečne davke tej državi, ob istočasni najnižjih plačah in drugih pravicah.

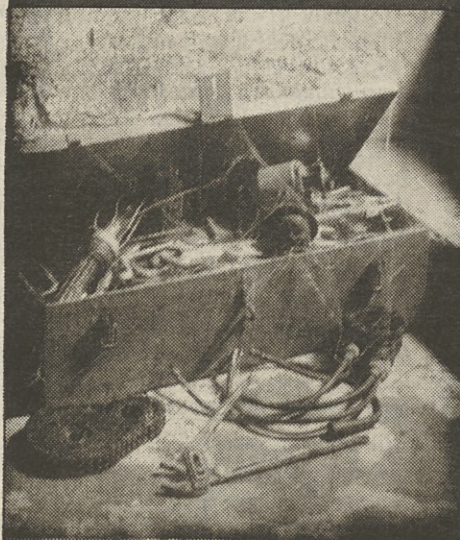
Predstavniki oblasti ste javno obljubljali ustrezne ukrepe.

Ob sočasni veljavi socialnega sporazuma smo pričakovali vsaj minimalno izboljšanje. Pozivamo vas, da čimprej sprejmete ukrepe oziroma uredite pogoje gospodarjenja v delovno-intenzivnih in izvoznih panogah na nivo, ki bo omogočal spoštovanje socialnega sporazuma.

Pozdrav!

Sindikat tekstilne in usnjarsko predelovalne industrije Slovenije
Anton Rozman, predsednik

SLOVENSKI JUG, SLOVENSKI SEVER Razlike v razvoju se večajo Stran 6

KAKO SO TEKSTILCI STAVKALI PRED 60 LETI

Današnje razmere v slovenski tekstilni industriji opravičujejo poseg v zgodovino slovenskega delavskega gibanja. Kaže, da bodo takratne revolucionarne izkušnje kljub sprenevanju še lahko prišle prav.

Stran 7

sindikalni ZAUPNIK

USPEŠEN SINDIKALNI ZAUPNIK

Območna organizacija ZSSS za Podravje je izdala brošuro svojih študijskih krožkov, v kateri svetuje sindikalnim zaupnikom. Velik poudarek daje solidarnosti in enotnosti, zato napovedujemo ta prispevek, objavljen v *Sindikalnem zaupniku*, z navedkom, ki je popestril tudi brošuro:

»Najprej so prišli po Žide, in jaz se nisem zavzel zanje, ker nisem bil Žid.

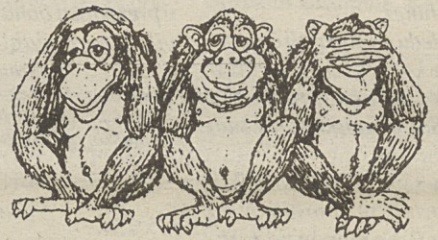
Potem so prišli po komuniste, in jaz se nisem zavzel zanje, ker nisem bil komunist.

Potem so prišli po sindikaliste, in jaz se nisem zavzel zanje, ker nisem bil sindikalist.

Potem so prišli pome, in nikogar več ni bilo, ki bi se lahko zavzel zame.«

Pastor Niemoeller,
žrtev nacističnega preganjanja.

BODIMO DRUGAČNI

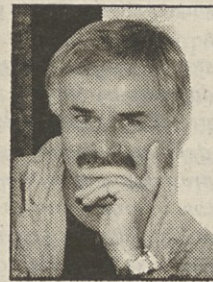

NIČ NISEM SLIŠAL, NIČ REKEL IN NIČ
VIDEL NIČ NE VEM O TEM

PРАВNA VARNOST, SOCIALNI POLOŽAJ, STAVKOVNA GIBANJA...

V Območni organizaciji ZSSS Ljubljana z okolico so razčlenili svoje delo zadnjih nekaj let.

SINDIKATI NAŠLI UČINKOVITO OROŽJE

Piše: Ciril Brajer

Slovensko kovinsko industrijo uničujejo brez vzroka. Propada ob stvarnih možnostih za preživetje in razvoj...

To so mnogokrat ponovljene in včasih tudi podkrepjene ugotovitve sindikalistov, predvsem kovinarji so na to temo radi glasni.

Zato med 128.000 člani SKEI letos ni dopustniške vedrine. Kot bi se slabe izkušnje iz nekaj minulih let pomešale s strahom pred jesenjo.

Saj ne, da bi jesen prinašala nove grozote, toda že znano je dovolj hu.

Nobene pravne varnosti, strahovlada delodajalcev, neustrezna vladna politika, popolno pomanjkanje njene volje za vpliv na banke, ki bo-

gate ob propadajočem gospodarstvu, propadanje te panoge brez tehničnih vzrokov, umazane igre Sklada za razvoj, ki je prej grobar podjetij kot kaj drugega, najmanj pa je to, kar obeta njegovo ime...

Tako je **Albert Vodovnik**, predsednik SKEI, orisal položaj te dejavnosti tudi na ponedeljkovi tiskovni konferenci. Omenjal je podjetja, katerih izdelki slove po kakovosti, ki so konkurenčna, ki imajo zagotovljene trge, ki znajo in zmorejo... Potrebnovala bi le denar za zagon proizvodnje po kolikor toliko normalni ceni, tega pa ni. Od kapitala, ki ga uspemo ustvariti v tujini, se domov menda vrne komaj tretjina.

Panožno kolektivno pogodbo so kovinarji sicer uspeli podpisati pred dopusti, toda to še daleč ni bilo dovolj za njihovo mirno počutje.

Očitno pa so zdaj našli novo orožje, ki se jim zdi bolj učinkovito. Albert Vodovnik je naravnost zažugal političnim veljakom, da bodo sindikati pomagali članom, da se bodo na volitvah presneto dobro spomnili, katera stranka je glasovala in delovala za njihove interese in katera ne.

Morda bo to orožje celo učinkovito, a žal tudi v tem primeru ne za dolgo. Le do volitev!

Sindikati pa potrebujejo strategijo te vrste tudi med volitvami. Upam, da so iluzijo o goli, strogi strokovnosti in neomadeževanosti s politiko njihovi voditelji že izgubili. Celó verjamem da so jo, le na glas se tega ne upajo povedati. Pa bodo morali, tako kot je to storil Vodovnik. Tudi članstvo mora namreč vedeti, kako njegovo vodstvo politično diha. Predvsem pa, zakaj. V tem ni nič sramotnega in sindikati si bodo vendarle morali izbrati stranke, ki naj jih zastopajo v parlamentu, jim zagotavljati glasove članstva in jih celo financirati. Sicer bo njihov boj še bolj zaman, kot je bil doslej. Ker jim bodo časi in razmere vse bolj nenaklonjeni!

Vabimo vas!

Preberite si, kje potekajo krvodajalske akcije. Postanite tudi vi krvodajalec – krvodajalka! Darovana kri pomeni tudi lepši in varnejši dan!

Avgust 1996

Domžale 19., 20., Kranj, 21., 22., Fram 22., Rogaška Slatina 22., Šentjur 23., Jesenice 26., 27., 28., 29., Šentilj v Slovenskih Goricah 29., Makole 30.

September 1996

Postojna 3., 4., 5., 6., Benedikt v Slovenskih goricah 5., Lovrenc na Pohorju 6., Loče 9., Ljubljana – območje Moste-Polje 10., Sežana 11., 12., 13., Sladki vrh 12., Vitanje 12., Ljubljana – območje Vič-Rudnik 17., Slovenske Konjice 18., 19., Oplotnica 19., Zreče 20., Ribnica na Pohorju 20., Ljubljana – območje Bežigrad 23., Sevnica, 24., 25., Slovenska Bistrica 26., 27., Poljčane 27., Ljubljana – območje Center 30.

Rdeči križ Slovenije
Informativno-propagandna služba

Ljubljana, Mirje 19,
tel. 061/1261-200, int. 222

Odprto pismo

Predsedniku Olimpijskega komiteja Slovenije

Dragi Janez
Ob pogledu na današnji časopis Delo sem kot Slovenec in bivši športnik razočaran, prizadet in užaljen. Saj ni mogoče, da smo tako primitivni!?

Srečen sem bil ob dosežkih naših športnic in športnikov na OI v Atlanti, ne morem pa razumeti, da se uspehi proslavljajo na tak način. V času, ko veliko slovenskih delavk in delavcev ne ve, kaj naj da v lonec, ko jim cesta, na katero jih je zmetala »sodobna« demokracija, ne da živeti, si Ti kot predsednik Olimpijskega komiteja, dovolil, in celo sodeloval, pri obmetavanju s hrano.

Žal mi je za naše športnice in športnike – prepričan sem, da se znajo svojih uspehov veseliti tudi brez objestnosti!

Ljubljana, 9.8.1996

Branko Omerzu,
Ljubljana, Rojčeva 15

P.S.: Ob misli, da si tudi poslanec državnega zbora in predsednik stranke, ki pravi, da se bori za delavske pravice in socialno pravičnost države je zardela celo modra mravljica!

Protestna izjava

Skupnost borcev in bork zaščitne enote vojnopolitičnega vodstva NOV in PO Slovenije

Borke in borci zaščitne enote vojnopolitičnega vodstva NOV in POS, zbrani na svoji redni letni

skupščini v Bazi 20, se obračamo na slovensko domoljubno javnost z apelom za zaščito spomenikov našega narodnoosvobodilnega boja kot pomembnega temelja slovenske neodvisnosti, državnosti in svobode. Skrunitve spomenikov NOB ima svoj vir v političnih igrah in poskusih prekrajanja zgodovine, v kateri nas je prav NOB postavil na stran zmagovite zavezniške protifašistične koalicije. Nikoli ne smemo pozabiti, kakšno usodo sta fašizem in nacizem namenila slovenskemu narodu – ob podpori domačih izdajalcev, ki so povzročili toliko gorja in nepotrebnih žrtve.

Spomeniki NOB in Ljubljani, med njimi tudi spomenik prvega predsednika vlade slovenske republike Borisu Kidriču, danes ogrožajo intrigantske spletke in igre, ki ne upoštevajo zgodovine, civilizacijskih norm in volje večine Slovencev. O usodi tega spomenika ne more odločiti samo Ljubljana, odločiti mora celoten slovenski narod, ki ne bo pozabil, da smo Slovenci prav z uporabo proti fašizmu že pred drugo svetovno vojno in med njo osvobodili slovensko Primorsko in si s tem zagotovili dostop do morja. Narod, ki bi se odrekel tako pomembnim dosežkom v svoji zgodovini, bi brez dvoma ogrozil tudi svoj lastni obstoj in svojo prihodnost. Zgledujmo se pri kulturi demokratičnih držav, saj spoštujemo svojo zgodovino in žrtve, na katerih temelji njihova svoboda, in ne dopustimo, da bi se tragične delitve med ljudmi v preteklosti obnavljale tudi v novih generacijah!

Partizanski Rog, Baza 10
Udeleženci občnega zbora Skupnosti borcev in bork zaščitne enote vojaškopolitičnega vodstva NOV in PO Slovenije
Ivan Hiti-Igor,
predsednik skupnosti

Delavke in delavci, na vas se obračamo

Kdo smo in kaj hočemo?

Namesto odgovora vprašanje – za Vas:

Od česa živite in od česa bodo živeli Vaši potomci?

Če živite in nameravate tudi v prihodnje, ko naj bi nas »osrečile« kapitalizem, živite od svojega dela, znanja in ustvarjalnosti, potem ste eden izmed nas – članov Delavske zveze ZL. Tako kot nas tudi Vas skrbi, da se obeta krivično življenje za ustvarjalce gmotnih in duhovnih dobrin. Če vas skrbi tako kot nas, nam je skupna tudi odgovornost za sedanjost in prihodnost.

Zato stopimo skupaj, da nas bo še več, da bomo močnejši!

Nimate več nobene besede na svojem delovnem mestu?

Vam presedajo samovolja, samopašnost in grobost novih bogatašev in lastniške jare gospode?

Pridružite se nam, da bomo skupno uveljavili soupravljalne pravice, ki nam gredo po ustavi in zakonu, in v širšo družbeno korist omejili lastnino povsod, kjer ne koristi skupnosti. Odrinjenost

delavcev od oblasti, mizerne plače, stiske brezposelnih na eni strani in na drugi bogato življenje tistih, ki besedo delavec izgovarjajo le zato, da bi dosegli večje dobičke. Takšno življenje je enim in drugim usojeno, če se ne bomo združili in ukrepali.

Dvignimo se proti podcenjevanju dela, znanja in ustvarjalnosti. Postavimo se po robu izkoriščanju delavcev, strokovnjakov, intelektualcev, žensk, Neslovencev, vseh, ki smo drugačni od liberalističnih povzpetnežev in svetohlincev, ker živimo od svojega dela in mislimo s svojo glavo.

Delavci smo spoznali, da naše razmere nikogar ne skrbiijo, zato je čas, da se organiziramo v močno delavsko gibanje.

Upamo, da je iz tehnaših težej in pozivov mogoče dovolj jasno razbrati, da se naša Delavska zveza ZL zavzema za demokratično, socialno pravično in bogato družbo. Zavzema se za vrednote življenja, utemeljene v znanju, delu, sposobnosti, motivaciji in enakopravnosti delavcev ter naši temeljni pravici, da sodelujemo pri odločanju o svoji sedanjosti in prihodnosti.

Delavska zveza združuje vse, ki živimo od svojega sedanjega in minulega dela! Zato postanite tudi Vi naši. Združimo se v močno delavsko gibanje.

Želimo, upamo in pričakujemo, da tega našega vabila ne boste zavrnili.

Miloš Pavlica,
predsednik Delavske zveze ZL

Obvestilo za javnost

Sekcija za zdravo prehrano pri Slovenskem ekološkem gibanju – SEG in v sodelovanju s Collegeom za kvaliteto življenja je nosilec študijskega krožka z naslovom »Jedmo bolj zdravo hrano«. V ta študijski krožek se je vključilo že 20 občanov. Namen spoznati pojem bolj zdrava hrana in se usposobiti za pripravljane jedi članom družine na podlagi bolj obsežne predstave o človeku in razumevanja narave.

Delni cilji so tile:

- seznaniti se z različnimi viri bolj zdrave prehrane
- spoznati različne sisteme prehranjevanja
- naučiti se opredeliti pojem zdrava prehrana
- spoznati življenjsko pomembne snovi in živila, potrebna za telo, vitalnost in individualnost človeka
- ugotoviti, kakšne spremembe vnesti v kuhinjo
- pridobiti znanje o pripravljani glavni jedi in pijači
- organizirati pokašnje in razstavo zdrave hrane

V študijskem krožku udeleženci uresničujejo dva cilja: izobraževalnega in akcijskega. Izobraževalni cilj določa, kakšno znanje si bodo člani pridobili med delovanjem študijskega krožka, akcijski pa, kako bodo to znanje uporabljali v praksi. Po končanem 80-urnem programu bodo udeleženci usposobljeni za vodenje takih krožkov.

Doslej je delo potekalo v mednarodnem ekološkem centru v Zelšah in na Veliki planini, prihodnjič pa se bodo udeleženci sestali v vasi Mala Slevica pri Velikih Laščah v okviru projekta Dežela suhe robe (oblika aktivne pomoči vaščanom).

Ekološki pozdrav
Vodja Sekcije za zdravo prehrano
Štefan Huzjan

Vlad R Slovenije

Upravi RS za jedrsko varnost

V Nacionalnem odboru za zaprtje jedrske elektrarne Krško, ki deluje pri Slovenskem ekološkem gibanju – SEG, smo informacijo vlade R Slovenije, da se ukvarja tudi z obsežnim programom za razstavitev jedrske elektrarne Krško – le-ta bi trajala kar 96 let, sprejeli ogorčeno oz. z velikim začudenjem. Pozdravljamo takojšen začetek razstavljanja, vendar ponovno opozarjamo, da je ta ekološki problem treba rešiti znatno prej, še v obdobju tistih, ki so odgovorni za postavitev JEK na potresnem področju in ne prelagniti tako velikega ekološkega problema na naše sinove, vnuke in pravnike. Ti niso in ne smejo biti sokrivci za naše neekološko ravnanje. Prav tako opozarjamo vlado RS, da še vedno ni volje za pripravo programa o nadomestitvi energije iz nuklearke z drugimi alternativnimi viri. Načrtovana spodnjesavska veriga hidroelektrarne bo lahko nadomestila energijo JEK, le če bo reka Sava uvrščena v II. kakovostni razred. Tako je obdobje, v okviru katerega bi rešili ta problem, kakor scenarij o popolni razstavitvi, vsaj za 40 let predolgo. Takšne ekološke probleme moramo reševati takoj, še v obdobju sedanjih projedrskih politikov in njihovih sinov in ne vnukov in pravnukov, ob predpostavki, da moramo JEK zaradi naše splošne varnosti zapreti v desetih letih. Ob vsem tem pa si želimo v SEG-u, da bi se prebivalci bolj zavedali pomena varovanja okolja in neodvisnost nevladnih organizacij civilne družbe, saj na vsakem koraku že sami čutimo politične in materialne posledice zaradi zbiranja podpisov za zaprtje JEK.

Ekološki pozdrav
Podpredsednik Nacionalnega odbora
Karel Lipič, dipl.ing.

Naš tekač uspešen v Avstriji

Stanko Barber tretji na 24-urnem teku za evropski pokal

Na osmem 24-urnem teku v Woerschachu na severozahodu avstrijske Štajerske je 40-letni Stanko Barber iz Velenja, član slovenske maratonske skupine pod sponzorstvom Gorenja, dosegel na tekmi za evropski pokal IAU tretje mesto v svoji kategoriji in peto mesto v splošni uvrstitvi.

»Dajmo, Stanko, dajmo!« se spominja vzklikov več sto domačinov in gostov iz vse Evrope, ki so bodrili supertekače na 1.200 m dolgem krogu tega 24-urnega teka, na katerem je sodelovalo 100 povabljenih tekačev, ki so tekli sami, in 240 tekačev za štafetni tek. »Konec dober, vse dobro. Sicer pa je bila to nova izkušnja. Začel sem zelo dobro, po 150 km pa sem moral zaradi vnetja med prsti in žuljev k zdravniku. Težko si je predstavljati tek, ki ga začneš v soboto ob 14. uri, nato pa tečeš vso noč do jutra in naslednje 14. ure, ko topovi oznanijo konec. Podnevi je bilo 27 °C, ponoči le še sedem, nato pa spet vročina.« je povedal Stanko Barber, ki je v 24 urah – 20. in 21. julija – pretekel skupaj 215,8 km! To je bilo 169 krogov v vasi, ki živi za svoj 24-urni tek vseh 365 ali 366 dni v letu.

Zmagal je – letos drugič zapored – Karsten Soerensen z novim rekordom 255 km, leta 1993 in 1992 pa je bil zmagovalec Dušan Mravljec (230 in 233 km). Tretje mesto Stanka Barberja je izreden uspeh, njegovih 215,8 km pa nov dosežek slovenskega supertekača na tujem.

Hinko Jerčič

Stanko Barber, član MTS Gorenje, na teku v Woerschachu v Avstriji

Slovenski vinogradniki in vinarji bodo o svoji panogi govorili na kongresu

PRVI SLOVENSKI VINOGRADNIŠKO-VINARSKI KONGRES

Generalno pokroviteljstvo vinogradniško-vinarskega kongresa je prevzelo ministrstvo za kmetijstvo

Ptuj, 24. julija. Številni za slovensko vinogradništvo in vinarstvo izjemno pomembni dogodki ter pospešeni postopek sprejemanja novega zakona o vinu, pa tudi letošnje intenzivno obnavljanje slovenskih vinogradov na najznačilnejših vinogradniških legah so pripomogli k dokončni odločitvi o prvem slovenskem vinogradniško-vinarskem kongresu. Kongres z mednarodno udeležbo tako vinogradnikov kot vinarjev, pa tudi predstavnikov mnogih drugih dejavnosti, povezanih z le-to, bo poleg strokovno utemeljenih odgovorov na najpomembnejše dileme razvoja te panoge v Sloveniji dal tudi številne odgovore v zvezi s strategijo razvoja slovenskega vinogradništva in vinarstva v prihodnjem obdobju. Kongre-

sno dogajanje bo imelo tako poleg plenarnega dela še štiri vsebinske sklope. Posebno temeljito bodo razpravljali o primarnem delu – vinogradništvu, predelavi grozdja in dozorevanju vina – enologi, trženju vina – marketinških strategijah, četrti sklop pa bo posvečen praktičnemu pomenu določil novega zakona o vinu. Zaradi pomena panoge in vina kot najzlahtnejšega pridelka slovenske zemlje je pokroviteljstvo nad prvim slovenskim vinogradniško-vinarskim kongresom – organizacija bo v rokah Slovenske vinske akademije Veritas – prevzelo ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS. Dokument o tem so ob sodelovanju predsednika odbora za kmetijstvo v državnem zboru RS mag. Jožeta

Protnerja prav zdaj podpisali minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS dr. Jože Osterc, državni sekretar v tem ministrstvu Ivan Obal in direktor Slovenske vinske akademije Veritas Branko Vodušek v imenu organizatorja. S tem so okronali dobro leto trajajoče priprave na osrednji letošnji vinogradniški in vinarski dogodek pri nas. Kongresni dnevi se bodo začeli četrtega decembra.

Celostno predstavitev prvega slovenskega vinogradniško-vinarskega kongresa bo Slovenska vinska akademija Veritas pripravila med letošnjim radgonskim kmetijsko življskim sejmom. Takrat bo tudi začela sprejemati prijave za sodelovanje.

Veritas
Slovenska vinska akademija

Delavska enotnost

Stvar je jasna. To je moj časopis. Zato ga naročam na naslov:

Priimek in ime:.....

Naziv podjetja ali ustanove:.....

Naslov:.....

Podpis naročnika:

ZAKON O STAVKI: PRO ET CONTRA!

Neodvisni sindikati Slovenije so na ustavno sodišče Republike Slovenije naslovili vlogo za presojo ustavnosti zakona o stavki. Vodstvo tega sindikata meni, da je zakon o stavki v nasprotju s 76. in 77. členom slovenske ustave ter s členi od 1 do 10 Konvencije 87 Mednarodne organizacije dela; le-to je Slovenija ratificirala. O argumentih za razveljavitev zakona o stavki in proti tej smo se ločeno pogovarjali z dvema sindikalnima funkcionarjema, ki imata o tem vprašanju diametralno različne poglede; naša sogovornika sta bila predsednik predsedstva Neodvisnih sindikatov Slovenije Rastko Plohl – predlaga razveljavitev zakona in sekretar območnega odbora Sindikata kovinske in elektro industrije v Podravju Edi Ozimič, zagovornik zakona o stavki. Oba imata veliko izkušenj v boju za delavske pravice in pri organizaciji stavk.

Rastko Plohl: »Upam, da bo ustavno sodišče zakon razveljavilo. Zakon dovoljuje administrativno vmešavanje države v delovanje sindikatov, saj država predpisuje in določa pogoje za izvajanje stavke, ki je po 76. in 77. členu ustave Republike Slovenije in po 87. konvenciji Mednarodne organizacije dela izključno stvar pristojne sindikalne organizacije ali delavcev. Sporni zakon je nastal zaradi političnih razlogov v času Markovičeve vlade nekdanji Jugoslaviji, Slovenija pa je zakon nekritično potrdila kljub opozorilu, da ni v skladu z ustavo in mednarodnimi konvencijami. Med Markovičevu vladavino so oblastniki z zakonom poskušali kontroli-

enakopravno vlogo sindikat in delavce ter delodajalca, saj lahko ta neovirano vsaj pet dni krši dogovor, sindikat pa svoje pravice do stavke ne more izrabljati vsaj pet dni,« pravi Plohl. »V Sloveniji imamo tudi sicer neuravnotežen sistem. Eni strani (delodajalcem) dovoljuje nenehne kršitve delovnopravne zakonodaje in pravic delavcev, druge (delavce) pa ovira v boju za uveljavitev njihovih pravic.«

Zakon omejuje sindikalne svoboščine

Plohl meni, da zakon o stavki omejuje sindikalne svoboščine. »Zakon pa je tudi nesmiseln, saj vsakdo ve, da potrebuje sindikat

Rastko Plohl: »V Sloveniji imamo tudi sicer neuravnotežen sistem. Eni strani (delodajalcem) dovoljuje nenehne kršitve delovnopravne zakonodaje in pravic delavcev, druge (delavce) pa ovira v boju za uveljavitev njihovih pravic.«

cija 87 dovoljuje, da država na določen način uravnava le sindikalne pravice pripadnikov oboroženih sil in policije, vendar uživajo pripadniki teh služb druge pravice in ugodnosti, tako da je sistem pravic in obvezosti uravnotežen.«

»Drugi nesmiselnih določil zakona o stavki niti ne bi našteval, saj je popolnoma jasno, da je zakon v navzkrižju z evropskim in svetovnim razumevanjem sindikalnih in delavskih pravic. Upam, da bo ustavno sodišče zakon razveljavilo in Slovenijo približalo zahodni civilizaciji in demokraciji. Ta vzdržuje ravnotežje med različnimi interesnimi skupinami tako, da jim podeljuje različne, vendar enakovredne pravice, in te imajo pravico kadarkoli in kakorkoli izrabiti brez administrativnega poseganja države. Pravico do stavke je treba vrniti delavcem, ali ne? Upam, da bo naš sindikat našel pravico na ustavnem sodišču in da nam

nulih letih pridobili,« pravi Edi Ozimič. »Vendar pa mislim, da je zakon o stavki v osnovi dober oziroma koristen za delavce. Slovenija je država v tranziciji: delavci stavkajo skoraj izključno samo zato, ker delodajalci kršijo njihove temeljne pravice iz delovnega razmerja. Gre za nezplačevanje plač in regresov, ne-normalno povečevanje norm, za nespoštovanje kolektivnih pogodb in podobne kršitve. Stavke, s katerimi so se v zadnjih letih delavci bojevali za pridobitev novih pravic, bi lahko prešeli na prste ene roke. V razvitih državah Evrope, denimo v Nemčiji, pa delavci stavkajo v glavnem za to, da bi pridobili nove pravice. V razvitih državah imajo sindikati tudi dovolj velike stavkovne sklade, da lahko stavko za nove pravice plačajo, pri nas pa denarja (še) nimajo dovolj. Med stavkami v razvitih državah in državah v tranziciji so velike razlike. Menim, da morajo biti v naših razmerah določene pravice delavcev zaščitene z zakonom o stavki, sicer bodo lahko delodajalci še bolj pritiskali na delavce.«

Kakšne obveznosti nalaga zakon delodajalcem in kakšne pravice daje delavcem?

Po zakonu je stavka plačana

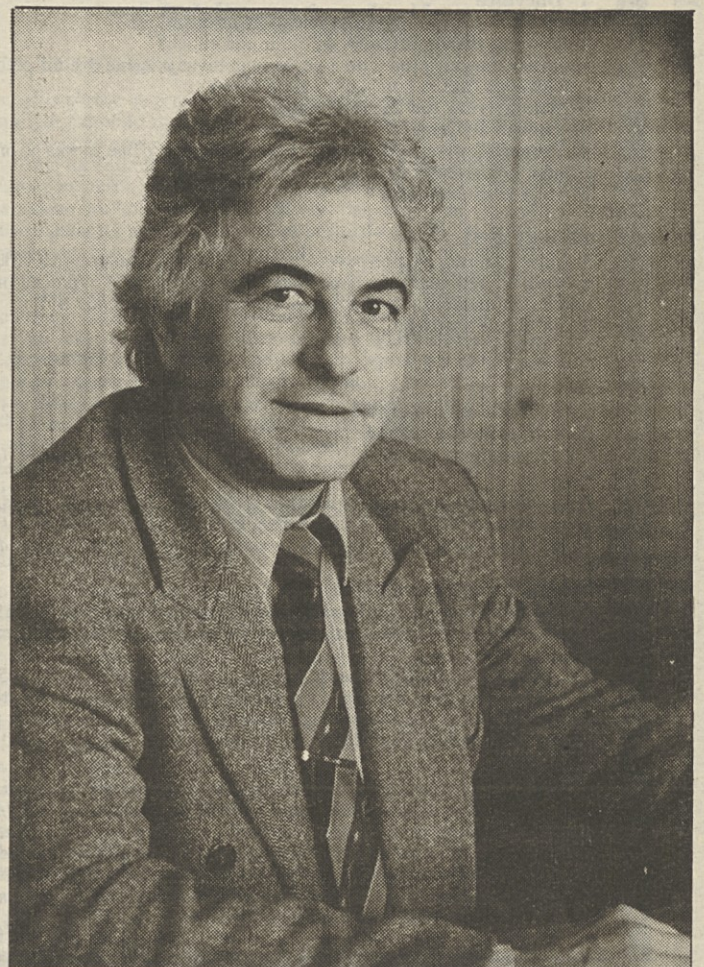
»V prvi vrsti je treba reči, da zakon obvezuje delodajalce k pogajanju, ki naj bi bila poskus rešitve spora brez stavke, če bi bilo to možno. Zakon prav tako prepoveduje delodajalcu med stavko zaposliti nove delavce oziroma stavkajoče »izpreti«. V Nemčiji denimo delodajalec lahko delavce »izpre« oziroma jim ne dovoli vstopa v tovarno. Delodajalec ne sme preprečevati delavcu sodelovanja v stavki, prav tako pa ne sme uporabljati nasilnih ukrepov za končanje stavke,« pravi Ozimič.

Edi Ozimič: »Zakon o stavki je zagotovo treba novelirati in v njem upoštevati vse tiste izkušnje, ki smo jih v minulih letih pridobili.«

»Izjemno pomembno je, da zakon štiti stavkajoče, saj niso materialno in finančno odgovorni za posledice stavke in škodo, ki jo povzročijo s stavko. Poleg tega pa zakon določa, da mora delodajalec stavko plačati, če delavci stavkajo za uveljavitev pravic, določenih s kolektivno pogodbo,« opozarja Edi Ozimič. »S panožno kolektivno pogodbo za kovinsko in elektro industrijo smo se dogovorili, da stavka časovno ni omejena in da delavci za obdobje med stavko dobijo stodontne plače, določene s kolektivno pogodbo. Brez tega bi bilo dandanes marsikatero stavko za pravice delavcev težko organizirati, saj sindikat (še) nima stavkovnih skladov, da bi delavcem plačal stavko. Če stavka ne bi bila plačana, nekateri delavci več dni preprosto ne bi mogli stavkati, ker bi to ogrozilo njihovo socialno varnost. Škoda je le, da je v splošni kolektivni pogodbi plačana stavka omejena na 5 dni.«

Če delodajalec krši zakon o stavki, je kaznovan

»Spoštovanje zakona o stavki po določilih zakona nadzoruje de-

Edi Ozimič: Zakon o stavki je koristen za delavce

lovna inšpekcija. To pomeni, da delovna inšpekcija nadzoruje tudi delodajalca: spoštovati mora pra-

nili, saj med tranzicijo pravica delavcev do stavke ne bi bila ustrezno zaščitena. Kako naj se

Edi Ozimič: »V razvitih državah imajo sindikati tudi dovolj velike stavkovne sklade, da lahko stavko za nove pravice plačajo, pri nas pa denarja (še) nimajo dovolj. Med stavkami v razvitih državah in državah v tranziciji so velike razlike.«

vice, ki jih zakon daje delavcem,« opozarja Ozimič. »Tako je delodajalec denimo kaznovan, če med stavko sprejme na delo nove delavce oziroma če prepreči delavcu, sodelovanje v stavki.«

Kaj pa Ozimič pravi na to, da je treba stavko napovedati pet dni pred dnevom, določenim za začetek?

»Menim, da to določilo ni moteče, saj mora sindikat stavko tako in tako napovedati. Morda bi lahko skrajšali rok za napoved stavke. Dobro pa je tudi, da ni dovoljena anarhija. Zakon določa način obnašanja med stavko, in sicer tako delodajalcev kot delavcev. V razvitih državah prav tako obstajajo stroga pravila o tem, kako je treba organizirati stavko. Priprava stavke v Nemčiji denimo poteka zelo dolgo, nato pa je odlično organizirana. Povsem

denimo delavec z minimalno plačo z dolgotrajno stavko bojuje za svoje temeljne pravice, če ga ne štiti zakon, ki delodajalcu nalaga, da delavcem čas med stavko plača po kolektivni pogodbi? Če ne bi bilo zakona o stavki, bi delodajalci še bolj izkoriščali delavce, saj bi bili delavci še bolj nemočni v boju za svoje temeljne pravice,« je odločen Ozimič.

Katere argumente bo poslušalo ustavno sodišče?

Oba, Rastko Plohl kot Edi Ozimič, sta neutrudna in predana sindikalna funkcionarja z bogatimi izkušnjami pri organiziranju stavk v Podravju: pred očmi imata interese oziroma pravice delavcev. Vendar pa zakon o stavki presojata z

Edi Ozimič: »Vendar pa menim, da bi bilo za delavce slabo, ko bi zakon na vrat na nos ukinili, saj med tranzicijo pravica delavcev do stavke ne bi bila ustrezno zaščitena. Kako naj se denimo delavec z minimalno plačo z dolgotrajno stavko bojuje za svoje temeljne pravice, če ga ne štiti zakon, ki delodajalcu nalaga, da delavcem čas med stavko plača po kolektivni pogodbi?«

jasno je, kakšni odnosi so med delodajalci in delavci.«

Ta čas bi bilo za delavce slabo, ko bi zakon ukinili

Edi Ozimič ne zagovarja vseh členov in vseh podrobnosti v zakonu o stavki, saj meni, da bi državni zbor moral zakon dopolniti z novimi spoznanji. »Vendar pa menim, da bi bilo za delavce slabo, ko bi zakon na vrat na nos uki-

različnih zornih kotov. Sedaj je samo še vprašanje, katere argumente bo poslušalo ustavno sodišče, ko bo moralo presoditi ali med tranzicijo Slovenija, slovenski delavci in delodajalci potrebujejo zakon o stavki ali ne? Odločitev ne bo lahka, tako kakor ni lahko tisočerm delavcem v Sloveniji, ki se morajo iz meseca v mesec s stavkami bojevati za izplačilo že zaslužnih plač in za preživetje...
Tomaž Kšela

Rastko Plohl: »Upam, da bo ustavno sodišče zakon razveljavilo. Zakon dovoljuje administrativno vmešavanje države v delovanje sindikatov, saj država predpisuje in določa pogoje za izvajanje stavke, ki je po 76. in 77. členu ustave Republike Slovenije in po 87. konvenciji Mednarodne organizacije dela izključno stvar pristojne sindikalne organizacije ali delavcev.«

rati in obvladovati stavke in delavstvo.«

Napoved stavke je v nasprotju z mednarodnimi konvencijami

»Po zakonu o stavki mora stavkovni odbor obvezno napovedati stavko pet dni pred začetkom. Ali ni to administrativno vmešavanje v sindikalno delovanje, ki je sicer izključno v pristojnosti sindikata in delavcev?« sprašuje Plohl. »Po dogovoru v splošni kolektivni pogodbi je delodajalec dolžan izplačati plače zaposlenim do 18. v mesecu. Če tega ne stori, delavci ne morejo stavkati na plačilni dan, ker morajo stavko napovedati pet dni prej. Stavko lahko delavci tako izvedejo šele 23. v mesecu, delodajalec pa je dobil možnost, da se brez posledic pet dni izmika plačilu že zaslužnih plač. Če delodajalci redno zamujajo z izplačilom plač, so sindikalisti in delavci prisiljeni vložiti stalno stavkovno napoved. Gre za nekakšno stavkovno napoved »do preklica«. Sindikati in delavci so na ta način prisiljeni zavarovati svojo pravico do stavke, saj svojih zakonitih pravic drugače ne bi mogli pravočasno uveljavljati.«

Zakon povzroča gospodarsko škodo

Plohl meni, da povzroča zakon o stavki gospodarsko škodo. »Zaradi določil zakona se v Sloveniji srečujemo z izjemno velikim številom napovedi stavk, to pa še dodatno slabša odnose med delavci in delodajalci tudi takrat, ko za to še ni vzroka. Zakon tudi dobesedno spodbuja nespoštovanje dogovorov in kolektivne pogodbe in to se pozna na delovnem razpoloženju, storilnosti in odnosih v podjetjih.«

za organizacijo dobre stavke več kot pet dni. Samo po sebi se razume, da sindikat vsako stavko napove, da jasno opredeli cilje stavke ter da jo dobro pripravi, organizira in izvede. Vendar pa je to stvar

Rastko Plohl: Zakon o stavki je treba razveljaviti

sindikata in delavcev in ne države. Po drugi strani zakon o stavki govori, da delavci s stavko ne smejo povzročati materialne škode. To je nesmisel. Po slovenski ustavi in mednarodnem pravu imajo sindikati in delavci pravico organizirati stavko, s katero povzročijo delodajalcu – z nedelom – materialno škodo, da bi uveljavili svoje pravice in pridobili nove,« poudarja Rastko Plohl. »Konven-

je ne bo treba iskati zunaj države Slovenije,« je odločen Rastko Plohl.

Zakon je v redu, le spremeniti ga bo treba

Edi Ozimič: »Delavcem v obdobju tranzicije zakon koristi! Zakon o stavki je zagotovo treba novelirati in v njem upoštevati vse tiste izkušnje, ki smo jih v mi-

14. avgusta 1996

Sindikalna lista

Prvi del

- avgust 1996
- 1. Dnevnice
 - cela dnevnicca (nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti) 3.500,00
 - polovična dnevnicca (nad 8 do 12 ur odsotnosti) 1.750,00
 - znižana dnevnicca (od 6 do 8 ur, če se potovanje začne dve uri pred začetkom delovnega časa in konča dve uri po njem) 1.218,00
 - 2. Kilometrini (od 26. 7. 96 dalje) 24,84
 - 3. Ločeno življenje 46.249,00
 - 4. Prenosišče - Povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec
 - 5. Regres za prehrano 11.562,00

Drugi del

V drugem delu objavljamo povprečno plačo za obdobje marec-maj 96 kot osnovno za uveljavljanje pravic iz neposredne skupne porabe. Povprečna plača v preteklih treh mesecih v gospodarstvu Slovenije znaša 74.001 SIT.

- 1. Jubilejne nagrade
 - za 10 let 37.001,00
 - za 20 let 55.501,00
 - za 30 let 74.001,00
 - 2. Nagrada ob upokojitvi 222.003,00
 - 3. Solidarnostne pomoči 74.001,00
- Vir: Zavod RS za statistiko
Strokovna služba ZSSS

Opomba:
Objavljena višina nagrade ob upokojitvi je rezultat kolektivnega pogajanja. Sprejeta sprememba uredbe Vlade RS o stroških, ki se priznavajo kot odhodek (Ur. l. RS, št. 7/95), pa omogoča to nagrado do višine treh bruto plač v gospodarstvu RS.

Dopolnilni podatki

V skladu z zakonom o izvajanju socialnega sporazuma za leto 1996 (Ur. l. RS, št. 34/96) v sindikalni listi objavljamo podatke, potrebne za izvajanje sporazuma:

- 1. Minimalna plača za mesec julij, avgust in september 1996 54.570 SIT
- 2. Regres za letni dopust je v uspešnih podjetjih možno izplačati do višine povprečne plače v gospodarstvu za zadnje 3 mesece v bruto znesku; povprečna plača v bruto znesku za obdobje marec-maj znaša 115.624 SIT

Opomba:
Se največ vprašanj se v zadnjem času pojavlja pri uporabi eskalacije. Potrebno je upoštevati, da se eskalirajo izhodiščne plače po tarifnih in plačilnih razredih. Tarifnih razredov je v panožnih pogodbah devet, v podjetniških kolektivnih pogodbah pa so uveljavljeni podrazredi - plačilni razredi, ki jih je več. Vse te plače se v skladu s socialnim sporazumom v celoti eskalirajo. Ponovno opozarjamo, da že več kot 6 let obračun plač po vrednosti točk ni skladen s kolektivnimi pogodbami.

Strokovna služba ZSSS

DELAVSKA HRANILNICA d. o. o.
Ljubljana, Dalmatinova 4

Ugodna posojila
za oddih članov sindikatov
od T + 0 % do T + 2 %

v vaši Delavski hranilnici

Če želite preživeti zaslužen oddih v mirnem, prijaznem okolju Bohinjskega jezera, v Termah Zreče, Moravskih, Atomskih, Čateških, Šmarjeških in Dolenjskih Toplicah, Hotelih Palace Portorož, Strunjan, Belvedere, Marina in Simonov zaliv v Izoli, se odločite za oddih s pomočjo posojila naše hranilnice.

Po napornih delovnih mesecih in vsakodnevni stresi si vzemite čas zase, za svojo dušo in telo, za svoj počitek in nabiranje novih moči.

Oddih lahko preživite v hotelih in zasebnih penzionih z ugodnim posojilom, ki ga je za Vas posebej pripravila Delavska hranilnica.

Posojilo vam odobrimo tri dni pred začetkom nastopa oddiha.

Prvi obrok zapade v plačilo z enomesečnim odlogom, torej potem, ko se vrnete z dopusta.

Cene 7-dnevnega bivanja se gibljejo od 22.050 tolarjev do 53.550 tolarjev na osebo.

H gornjemu znesku posojila lahko dobite še dodatek posojila v znesku 15.000 tolarjev za stroške, vezane na oddih (stroški goriva, turistična taksa, žejja).

Primeri izračuna posojila za najnižjo in najvišjo ceno:

7-dnevni oddih dveh članov družine po ceni 22.050 SIT
22.050 SIT x 2 = 44.100 SIT + 15.000 SIT = 59.100 SIT, vrne se 61.902 SIT, rok vračila 6 mesecev, obrok = 10.317 SIT, zavarovanje posojila = 390 SIT, stroški posojila 1.000 SIT.

7-dnevni oddih štirih članov družine z dvema otrokoma od 2 do 12 let po ceni 22.050 SIT in s 30% popustom za oba otoka
22.055 SIT x 2 = 44.100 SIT + 2 x 15.439 SIT + 15.000 SIT = 89.970 SIT vrne se 78.073 SIT, rok vračila 6 mesecev, obrok = 13.013 SIT, zavarovanje posojila = 492 SIT, stroški posojila so 1.000 SIT.

7-dnevni oddih dveh članov družine po ceni 53.550 SIT
53.550 SIT x 2 = 107.100 SIT + 15.000 SIT = 122.100 SIT, vrne se 127.888 SIT, rok vračila 6 mesecev, obrok = 21.315 SIT, zavarovanje posojila = 806 SIT, stroški posojila so 1.000 SIT.

7-dnevni oddih štirih članov družine z dvema otrokoma od 2 do 12 let po 53.500 SIT in s 30% popustom za oba otoka
53.500 SIT x 2 = 107.100 + 2 x 74.900 SIT + 15.000,00 SIT = 197.000 SIT vrne se 206.339 SIT, rok vračila 6 mesecev, obrok = 34.390 SIT, zavarovanje posojila = 1.241 SIT, stroški posojila so 1.000 SIT.

Gornji izračuni so osnova, da lažje prilagodite strošek oddiha svojim finančnim možnostim.

Izračuni so narejeni na 6-mesečni rok vračila posojila in enomesečni odlog prvega plačila obroka.

Vsako posojilo bo izračunano individualno po vašem izboru cene.

Za tiste člane sindikatov, ki bi jim tudi ti obroki bili preveliko finančno breme, je izjemoma možen najem posojila tudi na sedem ali osem obrokov brez odloga prvega obroka.

Upamo, da je posojilna ponudba za člane sindikatov zanimiva, zato se vam priporočamo. Vse v zvezi z vašim posojilom in oddihom boste uredili v hranilnici osebno ali po telefonu.

Za vse podrobnejše informacije nas lahko pokličete po telefonu: 061/312098 ali 316881.

Želimo vam prijazen oddih.

Direktor

Jože Stegne

sindikalni

USPEŠEN SINDIKALNI ZAUPNIK

Brošuro »Uspešen sindikalni zaupnik« so pripravili udeleženci študijskega krožka »Kako postane uspešen sindikalni zaupnik« v Območni organizaciji ZSSS Podravja.

Krožek je vodila **Metka Roksančič**, avtorji besedila, ki ga bomo v Delavski enotnosti objavili v dveh delih, pa so:

Darinka Augušter, Vlado Belšak, Branko Medik, Boris Orehovec, Ivanka Šumec, Dora Tratnik, Vlado Vodušek in Marija Erakovič.

POGAJANJA

Nastale konflikte razrešujemo na več načinov. Eden od teh so Pogajanja. Konflikt med delodajalci in delojemalci imenujemo industrijski konflikt. Sindikalni zaupnik mora poznati nekaj osnovnih pravil za uspešno pogajanje:

1. Pogajanja je potrebno pričeti čimprej, ko se konflikt še ne razraza.

2. Vsak pogovor še niso pogajanja. Pogajanja tečejo med strankama, če sta obe približno enako močni, če sta soodvisni in imata obe interes za rešitev konflikta. Podlaga za pogajanja bi naj bilo prizadevanje obeh pogajalcev, da bi se sporazumeli.

3. Proces pogajanj delimo v več faz:

a) Priprave na pogajanja; nikoli ne gremo na pogajanja nepripravljeni! V času priprav:

- določimo cilj pogajanj tako, da vemo, kje je naš minimalni (še sprejemljivi), maksimalni in idealni cilj;
- sestavimo spisek zahtev, v katerem pa se izognemo prevelikemu številu zahtev in zahtevam, ki niso nujne;
- oblikujemo zahteve in si pripravimo argumente, ki jih bomo predstavili v pogajanjih;
- odločimo se o metodah pritiska (izsiljeni sestanki, letaki, obvestila, zbiranje podpisov, uporaba pravnih poti, stavka,)

- zbiramo informacije, ki so nujen pogoj za uspešnost pogajanj. Pomembna je točnost informacij, naš cilj mora biti, da vemo več kot nasprotna stran, izognimo se domnevam ali popačenim informacijam, pridobimo si informacije o sestavi nasprotne pogajalske skupine in o njenih posameznikih!
- določimo pogajalsko skupino, vključimo posameznike, ki imajo znanja s področij, o katerih se pogajamo, določimo vodjo pogajalske skupine in vloge ostalih članov, skupina naj se skupaj pripravlja

Za sindikalnega zaupnika je koristno, da nikoli ne gre na pogajanja ali razgovor sam!

- dogovorimo se o začetku, trajanju in predvidenem koncu pogajanj.
- dogovorimo se o kraju pogajanj: če imamo možnost, naj bodo pogajanja pri nas, ker se v domačem okolju počutimo varneje, med pogajanja lahko pridobimo še dodatne informacije,...

Če organiziramo pogajanja mi, pazimo na primerno prostorsko ureditev (razdalja med pogajalskima skupinama), določimo sedežni red, poskrbimo za tehnične pripomočke (telefon, tabla, papir,...).

Pokažimo, da smo dobri gostitelji! Poskrbimo, da nas med pogajanja ne bodo motili obisko-

valci. Če so pogajanja drugje, pazimo na točnost, na prvi vtis (s primerno obleko in zbranim, mirnim prihodom).

b) potek pogajanj:
- medsebojno sporazumevanje strank - predstavimo člane svoje skupine z imenom in priimkom ter funkcijo.

- določitev dnevnega reda oziroma vsebine pogajanj in tako tudi zaporedje obravnavanja tem (dilema: začeti z lažjimi ali težjimi temami).
- predstavitev začetnih pozicij s pripravljenimi argumentacijami.

Svoje zahteve predstavimo v ekstremni obliki, vendar pri tem ne pretiravamo! Poudarjamo predvsem tisto, kar je naša prednost! S svojim nastopom ne hitimo, raje počakajmo, da pove nasprotnik svoja stališča.

- ugotovitev pristojnosti: preverimo kakšne pristojnosti (pooblastila) ima pogajalska skupina in navedimo svoje.
- sledi dokazovanje in prepričevanje: če je le mogoče, prevažamo vodstvo pogovora, uporabljamo pogojne stavke. (»Če vi sprejmete naš predlog, bomo mi...«), spremljamo reakcije nasprotnikov, aktivno poslušajmo nasprotnika in mu to pokažimo (z mimiko, prikramovanjem, ...), pazimo tudi na to, kar pove med vrsticami, ne govorimo preveč, pazimo, da stališče izrazimo tako, da ga bo nasprotnik razumel tako kot ga sami, kontrolirajmo svoja čustva, postavljamo vprašanja, pri odgovorjanju pazimo na prepričljivost, če se le da, skušajmo zmanjšati pomen nasprotnikovih argumentov.

- popuščanje: ne popuščajmo prehitro, ne sprejmemo prve ponudbe, ne popuščajmo prvi, za popuščanje skušajmo vedno kaj dobiti. Če že moramo popustiti, popustimo pri tistem, kar je za nas manj pomembno.

- pogajanja začasno prekinimo, če tudi ob uporabi groženj ne dosežemo vidnega uspeha, če pride do neskladja v pogajalski skupini, da si pridobimo nove informacije. Ob prekinitvi ne pozabimo, da je treba določiti; kdaj se bodo pogajanja nadaljevala.

c) Zaključek pogajanj:
- skušajmo najti pravi trenutek in ponudimo zaključek, ko imamo občutek, da smo dosegli največ.

- v sporazumu je treba natančno zapisati doseženo - vse obljube in dogovore, za koga sporazum velja, kdaj in pod katerimi pogoji velja, od kdaj se uporablja in do kdaj velja, kdo kaj naredi za uresničevanje sporazuma, posledice za nespoštovanje dogovorjenega.
- ob zaključku povzamemo vse bistvene točke sporazuma, izrazimo naše mnenje (nezadovoljstvo, pohvalimo pogajalce, ...), slovesno podpisemo sporazum.

d) analiza in obveščanje o rezultatih: po pogajanjih analiziramo dosežene cilje, cilje, ki smo si jih zastavili pred pogajanja.

- člane obvestimo o poteku pogajanj in zaključku ter v pisni obliki objavimo sporazum.

Pogajanja so resna zadeva, zato se jih moramo resno lotiti. Veliko lažje nam bo, če bomo o tem, kaj znali, zato vzemite v roke primerno literaturo in se pripravite tudi teoretično. Tako bo manj zadrževanje in uspehi bodo boljši.

Marija Jerovšek - slovenski sindikat - strokovna delavcev
- sindikalizem - delovni gibanje, delavske zveze

STAVKA

Se uporablja kot sredstvo nega pritiska na delodajalca uresničitev zahtev.

Stavka je legalna (zakon) če je organizirana in izvedena skladu z Zakonom o stavkih in kvkovnimi pravili panoge.

Stavko mora delodajalec (glede na določila Splošne) sklene v višini 70 % plače za delovnih dni), če so izpolnjeni naslednji pogoji:

- da delavci stavkajo v kšritve kolektivne pogodbe de plač, regresa ali imunitetne dikalnih zaupnikov,
- stavka mora biti organizirana v skladu z zakonom in po splošnih pravilih dejavnosti.

Stavka lahko celo podje samo del proizvodnega oddelka (oddelek, organizacijska enota, dislociran obrat...). Na navedeno organizirano panožni stavko dejavnosti. Pogoj za dbo zakonite stavke je, da ZA stavko osebno izjasi tajnim glasovanjem) več kot polovica vseh zaposlenih, ki so podjetja ali njegovega delovnega namerava stavkati.

Po preveritvi mnenja o stavki ali proti se naredi zapisnik, arhivira glasovalne lističe, deponira na območni organizaciji za primer sodnega postopka če bi delodajalec oporekal nastopi in plačilu stavke.

Stavko organizira, vodi pogajanja, spremlja izvedbo ključni oziroma konča stavko odbor. Stavke ni možno prekiniti in nadaljevati brez ponovne poveritve.

O odločitvi za stavko in kvkovnih zahtevah se obve predpisanih rokov delodajalca inšpekcijo za delo.

V napovedi stavke je potrebno navesti:

- dan pričetka stavke,
- čas od kdaj do kdaj se stavka (ves delovni čas!),
- lokacijo, na kateri se stavka (skupni prostor ali vsak na svojem delovnem mestu),
- stavkovne zahteve (ki se skladno s stavkovnim pravilom NE širijo na delodajalca),
- čas, do kdaj bo stavka trajala (npr. do realizacije zahtev).

Stavka je lahko tudi samostojna. Ta je običajno časovno krajša in traja od ene ure do nekaj dni. Opozorilni ki jih vka je po vsebini lahko namenjena lastnemu delodajalcu ali delavski podpori pri uresničevanju delavskih interesov (npr. pogajalskim skupinam pri kolektivnih pogodbah).

Med stavko velja pravilo disciplinskih prekrškov in je umestno na to opozoriti tudi delavce.

Za red in disciplino morajo biti skrbijo stavkovne straže, te naj bodo primerno označene (npr. trak na rokavu z napisom »stavkovna straža«). Priporočljivo je, da se stavkovne straže zamenjujejo na dve uri (da »izkusijo« to in da pišejo oz. svoja opažanja v dnevnik. Na koncu vsakega dne naj tudi stavkovni odbor z rezultatom pogajanj tistega dne

KAJ DELAJO

V območnih organizacijah

Ljubljana in okolica

Pravna varnost

Poročila službe za pravno pomoč smo objavljali za vsako leto posebej v Informacijah, poročilo za leto 1995 pa je kot priloga temu poročilu, zato naj podamo le skupno oceno. Pravna varnost delavcev se iz leta v leto slabša, verjetno pa še ni bila nikoli na tako nizki stopnji kot v zadnjih dveh letih.

Vzroki za takšne razmere so tudi v tem, da so bile v zadnjih letih kadrovske osiromašene, ali bolje rečeno, na stranski tir postavljene ustanove iz prejšnje ureditve, namesto njih pa ta država ni postavila drugih. Tu mislimo predvsem na družbenega pravobranilca samoupravljanja, saj so bili le-ti po letu 1991 ukinjeni skoraj v večini občin. Inšpekcije za delo so kadrovske preskromne, da bi lahko nadzorovale kršitve. In ne samo to, kljub izdanim odločbam te poslovodne strukture ne spoštujejo. Kazenske ovadbe proti posameznim direktorjem ležijo na tožilstvih, zastaralni roki pa tečejo. Sam zakon o inšpekcijskih službah inšpekcijam dela ne daje izvršilne moči za izdane odločbe, pa čeprav gre za grobo kršenje delovnopravne zakonodaje in kolektivnih pogodb.

Prav zaradi brezpravja, ki na žalost vlada v naši državi Sloveniji, se kopicijo tožbe na delovnem sodišču. Pritožbeni organi v podjetjih v veliki meri delajo po navodilih direktorjev. Le-ti izkoriščajo strah delavcev, saj nekateri nočejo tvegati sodnega postopka, da se ne bi zamerili vodilnim strukturam in prej ali slej imeli takšnih ali drugačnih posledic. Prav zato delavci prenašajo vse mogoče pritiske in izsiljevanja, saj se boje, da ne bi izgubili službe.

Komisija za prošnje

Komisija za prošnje pri izvršnem odboru območne organizacije je od imenovanja redno mesečno opravljala dokaj zahtevno in nevhvalno delo. Srečevala se je z enim samim problemom; kako med številne prosilce finančne pomoči pravično razdeliti za ta namen določena, a vedno premajhna sredstva. Kljub temu so člani komisije svoje delo opravljali odgovorno. Problem, ki je nastal v zadnjem obdobju, je bila odsotnost članov komisije, in to bodisi zaradi službene zadržanosti posameznih članov ali pa zaradi odhoda v drugo podjetje. Komisija je imela v preteklem mandatu 57 sej. Na njih je obravnavala 2.851 prošnje za finančno pomoč. Razdelila je več kot 21 milijonov SIT finančne pomoči posameznim prosilcem oziroma posameznim skupinam delavcev iz istega podjetja.

Pri tem je potrebno opozoriti, da je komisija odstopala izvršnemu odboru vse tiste prošnje, ki so presegale določene zneske pomoči, ker komisija glede na veljavni pravilnik takih sredstev ni smela dodeliti. To so bile prošnje sindikatov podjetij z večjim številom delavcev ali pa prošnje posameznikov, ki so jih prizadele elementarne ali druge nesreče (ujme, smrt v družini, požari itd.).

Tako je znašala vsa dodeljena finančna pomoč (pa tudi dotacije) sindikatom podjetja za obdobje 1991-1995 prek 23 milijonov SIT.

Socialni položaj zaposlenih

V tem obdobju so se izrazito povečale razlike v socialnem položaju delavcev, tako glede na dejavnost kakor podjetja. Ne glede na to, da statistični podatki kažejo realno rast plač, pa je resnica drugačna. V posameznih podjetjih oz. vejah ne izplačujejo plač po kolektivni pogodbi, prav tako tudi ne drugih stroškov. Pri tem ni potrebno posebno omenjati težav pri izplačilu regresa za letni dopust. Strah delavcev pred izgubo zaposlitve daje moč poslovnim strukturam in duši konflikte. Tako se delavci strinjajo s plačo, kakršno pač dobijo, samo da je. Zamiki izplačila plač so postali nekaj povsem normalnega zato se le redko odločajo za stavko, četudi morajo delati več tako rekoč zastoj. Z vsem tem se strinjajo nehote pa čeprav izplačilo plač zamuja tudi po dva meseca in več. Strinjajo se z vsakršno obliko izplačila - akontacijami, boni itd. Površni opazovalec ali tudi analitik bi ocenil, da je takšno stanje sicer nenormalno, vendar ne kritično. Resnica je drugačna. Stiske delavcev in njihovih družin so hude, ali bolj rečeno, tragične. Posebno velja to za delavce in njihove družine z obema zakoncema v istem ali podobnem podjetju. Pri vsem tem je najbolj tragično, da morajo zaposleni delavci trkati na razna vrata za takšno ali drugačno pomoč, da lahko preživijo sebe in svoje družine. Tako se socialna varnost zaposlenih ne iz leta v leto, ampak iz meseca v mesec slabša, socialne razlike pa se povečujejo. Na eni strani manjšina bogatih in na drugi večina revnih: delavcev, upokojencev, brezposelnih in mladih, tistih, ki čakajo na delo in naj bi sčasoma prevzeli odgovorne delovne naloge. Toda kdaj? Kolektivne pogodbe naj bi urejale plače delavcev, vendar je država vse do leta 1994, ko je bil sklenjen dogovor o politiki plač, posegala na to področje z intervencijsko zakonodajo. Le-ta je zamrznila prav najnižje plače in s tem poslabšala materialni in socialni položaj prav teh delavcev. Drugi vpliv na materialno in socialno varnost zaposlenih delavcev je bil zakon o zajamčenih osebnih dohodkih, sprejet v letu 1990. Z neski, ki jih določa ta zakon, delavec ne more ne živeti in ne umreti. Pa vendar so se morali delavci mesece in mesece preživeti prav s takšnimi plačami. Drugo vprašanje je urejanje plač v javnem in državnem sektorju. Država je v letu 1994 sprejela zakon o razmerju med plačami. Večina zaposlenih v teh sektorjih z njim ni bila zadovoljna. Razlike v izhodiščni plači, določeni s splošno kolektivno pogodbo za gospodarstvo in splošno kolektivno pogodbo za negospodarske dejavnosti, predvsem v spodnjih tarifnih razredih ne zagotavljajo materialne in socialne varnosti zaposlenim delavcem. Postavlja pa se vprašanje, do kdaj se bo socialna in materialna varnost delavcev še slabšala. Ali bodo lahko sindikati s kolektivnimi pogodbami zagotovili takšne izhodiščne plače, ki bodo zagotavljale delavcem materialno in socialno varnost. In če se naša država zgleduje pri Evropi na drugih področjih in če je državni zbor sprejel sklep o pristopu naše države v Evropsko unijo, bi morali tudi pri kolektivnih pogodbah in neposredno tudi plačah delavcev slediti Evropi.

Stavkovna gibanja

Na območju Ljubljane in okolice so bile v obdobju 1992-1995 stavke predvsem v podjetjih kovinske in elektro industrije in tekstilne industrije. Vzroki za stavke so bili:

- neizplačane plače
- zamiki izplačila plač
- neizplačani regresi
- nezadovoljstvo z vodstvom podjetja (zahteve po razrešitvi)

Stavke so trajale od 1 do 14 dni in so se v posameznih podjetjih ponavljale v določenih časovnih zamikih.

- V letu 1992 je bilo 23 stavk v 15 podjetjih, in sicer:
 - 13 stavk v 10 podjetjih kovinske in elektro industrije
 - 10 stavk v 5 podjetjih tekstilne industrije
- V letu 1993 je bilo 26 stavk v 20 podjetjih, in sicer:
 - 18 stavk v 15 podjetjih kovinske in elektro industrije
 - 5 stavk v 4 podjetjih tekstilne industrije
 - 2 stavki v 1 podjetju kemične in nekovinske industrije
 - stavka osnovnih šol in vrtcev
- V letu 1994 je bilo 33 stavk v 22 podjetjih, in sicer:
 - 20 stavk v 11 podjetjih kovinske in elektro industrije
 - 5 stavk v 5 podjetjih gradbene dejavnosti
 - 4 stavke v 2 podjetjih tekstilne industrije
 - 2 stavki v 2 podjetjih lesne industrije
 - 1 stavka v 1 podjetju trgovske dejavnosti
 - 1 stavka v 1 ustanovi kulturne dejavnosti

- V letu 1995 je bilo 22 stavk v 14 podjetjih, in sicer:
 - 15 stavk v 9 podjetjih kovinske in elektro industrije
 - 5 stavk v 3 podjetjih tekstilne industrije
 - 2 stavki v 2 podjetjih trgovske dejavnosti

Najdaljša stavka je trajala od 24. 4. Do 16. 8. 1995, in sicer v Šipad Com-mercu. Poleg stavk je bilo v tem obdobju veliko napovedi stavk in izsiljenih zborov. V petih podjetjih kovinske in elektro industrije, v katerih so bile stavke, je bil uveden stečajni postopek.

V petih podjetjih tekstilne industrije je bil uveden stečaj, eno podjetje je prenehalo poslovati (Korzetov sklad), eno podjetje (Korzetov sklad) pa je od 12. 95 v likvidaciji.

V informacijah smo vsako leto objavljali vse dejavnosti in imena podjetij, v katerih so bile stavke, pa tudi datum in trajanje stavk.

Miro Podbevšek

KJE IN KAKO LAHKO DOBITE INFORMACIJE?

Kdor ima informacije, ima moč. Še večjo moč pa ima, kdor ima pravo informacijo in po možnosti tako, ki je drugi nima.

vestno osvajanje vsebine in pričnanost v to;

- visoki cilji so težko dosegljivi, dosegaajo visoke rezultate, zahtevajo pa veliko zavesti in predanosti.

b) spoznavalni so:

- razumevanje, pojav stališč

Informacije bomo iskali v uradnih virih, kot so zakoni, odloki, kolektivne pogodbe, razni programi in tudi osebni viri, ki so navadno zaupne narave.

Pomemben vir informacij so javni mediji (radio, televizija, tisk), čeprav so dostikrat navijaški in pristranski. Sindikalni zaupnik mora biti sposoben izluščiti koristno informacijo tudi med vrsticami nejasnega ali nenaklonjenega obvestila.

Ne smejo vas izdati občutki predvidevanja, lahko pa se nam maščuje prevelik optimizem ali pesimizem. Posebne informacije pa naj pripravijo strokovne službe sindikata. Tu mislimo na povprečne plače, obrestne mere, gibanja življenjskih stroškov in drugih podatkov, ki zadevajo delovno razmerje.

Informacije moramo uporabiti ob ustreznem času in na ustreznem kraju (zbor delavcev, sindikalni sestanek, pogajalska skupina, razgovor v dvojje). Ni pa vseeno, kako določeno stvar povemo, ker lahko čisto navadna vest izzveni kot grožnja ter nam zapre nadaljnje možnosti.

PRIPRAVA IN VODENJE SESTANKA

Sestanek je člen v procesu vodenja in odločanja. Je priprava na delo, kjer se skozi aktivnosti izvedejo seznanjanje, mnenja, izkušnje, problemi, razprave, načrti, dogovori in odločanja. S sestankom pride do komunikacij, medsebojnega obveščanja, usklajevanja, dogovarjanja in povratnih informacij.

Poznamo informativne, študijske, delovne, množične in ožje sestanke ali seje.

Za pripravo in vodenje sestanka moramo biti usposobljeni v komuniciranju, javnem nastopanju in govorništvu.

Priprava sestanka izhaja iz potreb in zahtev, ki narekujejo vsebino in sprožajo zamisli s cilji in nalogami. Ožje vodstvo mora izvršiti tehnično pripravo, opredeliti vsebino glede na razpoložljiv čas in oceniti skupino glede informiranosti, razpoloženja in dovzetnosti.

Slava razprava se lahko sprevrže v sestankarstvo brez izbrane vsebine, vzroka, dinamike in analize.

Cilji sestankov so: vzgojni, spoznavalni in akcijski:

- a) vzgojni so: visoki, srednji in nizki
- pri nizkih ciljnih dobimo prisostanek prisotnih brez odpora;
- pri srednjih ciljnih gre za za-

rešitev. Temu sledi razprava in sposobnost razlage tega drugim. Za razumevanje je potrebno tudi operativno znanje iz česa sledijo nova spoznanja in na koncu uredništev načrtov.

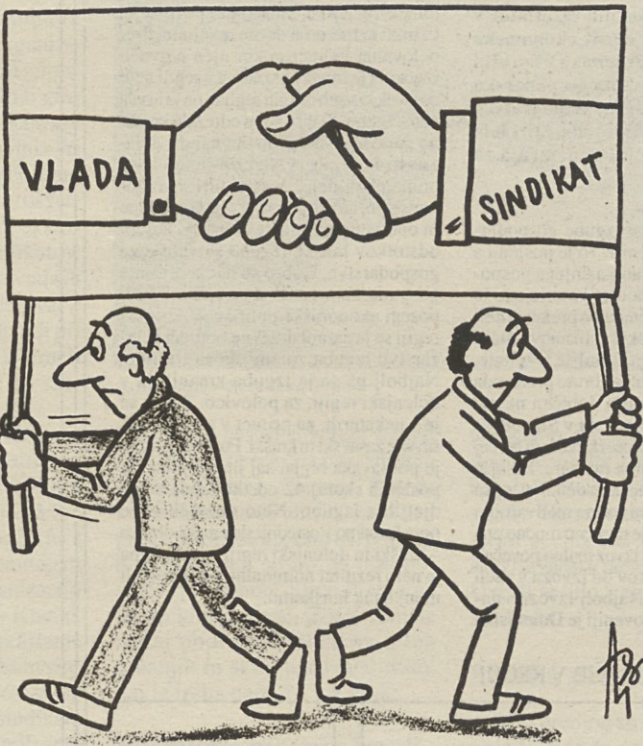
- informiranje o podatkih, novostih, ukrepih in akcijah. Informiranje poglabimo do možnega nivoja skupine.

Razumevanju in informiranju naj sledi povratna informacija.

c) akcijski, ko gre za način vodenja, ki je lahko:

- avtokratsko, ko damo navodila za delo, ki so navadno dana z ukazovanjem. Gre za nadrejenost in podrejenost. Avtokratsko vodenje je neobhodno v nekaterih organizacijah (vojska, policija) in v danih situacijah (naravne nesreče).

- demokratično, ko gre za dogovor, zavestno odločitev pri sodelovanju v akciji. Prisoten ustvarjalni duh in zavestni delovni prispevek.

NAČRT SESTANKA

Snovalci sestanka se morajo najprej odločiti za čas sestanka. To je lahko v prostem času, med delom v času praznikov, dopoldan, popoldan, v nočnih urah. V vsakem primeru pa je treba upoštevati zadržke vabljenih (varstvo otrok), prehrana (posebno, ko je sestanek takoj po delu in se zavleče).

Prostor je tisti, na osnovi katerega načrtujemo način dela, ali

ga iščemo skupini in vsebini primerne. V veliko dvorano ni smiselno namestiti male skupine, prostor naj bo primerno ogrevan in zračen, temu primerna naj bo svetloba, poskrbeti moramo za stranišče, na koncu pa je pomembna tudi primerna razporeditev udeležencev (frontalno, krožno).

Obveščanje naj bo pravočasno (ne prehitro, ker pozabijo ali odlagajo), in ne prepozno (zagotovitev varstva in drugih obveznosti). Ožja skupina se lahko obvesti medsebojno.

VABILO

Ko je opredeljen čas, prostor in obveščanje, se lotimo vabila. Že prej smo omenili pravočasnost, to je sedem ali osem dni pred sestankom. V vabilu navedemo kraj, čas, predviden konec in namen sestanka. Opreмимо ga s predlaganim dnevnim redom, gradivom, če ni gradiva, pa vsaj s kratko obrazložitvijo k vsaki točki.

Na koncu naj bo vljudnostni pripis, ki bo dal vabljencu vedeti, da ga cenimo in potrebujemo. Današnja pisarniška in grafična tehnika nam omogočata, da vabila in gradivo pripravimo v primerni obliki in lepem videzu.

Sestavine sestanka so:

1. Uvodna beseda, ki jo poda kdo od strokovnih sodelavcev ali pa sam vodja sestanka. Sestanek pričnemo in vodimo dobro organizirano in zbrano. S tem bomo zagotovili aktivno sodelovanje udeležencev in udeležbo na naslednjih sestankih. Dnevni red je treba utemeljiti, določiti zapisnikarja in opredeliti sklepe.

2. Uvod v razpravo navadno opravi vodja sestanka ali poročevalec. Ta uvod je lahko daljši ali krajši, odvisno od posredovanega gradiva. Lahko gre le za informiranje udeležencev sestanka.

3. Razprava sledi po prej podanih vsebinah.

Navadno je prvi trenutek tišina, ki pa jo moramo razumeti kot koncentracijo. Temu naj sledi vzpodbuda vodje, ali pa pričnemo s pripravljenimi prispevki. V razpravi izmenjamo pomisleke, izkušnje, predloge, kritike, dopolnitve ali damo podporo podani vsebini. Na koncu razprave sledi poenotenje. Udeleženci sestanka so različne izobrazbe, starosti, čustev, so modri, jasnovidni, kar pripelje k novi kvaliteti.

Stavkovni dnevnik je kolektivni spomin na nek skupen boj za pravice vsakega posameznika v skupini, istočasno pa dragocen pripomoček v morebitnih kasnejših sporih z delodajalcem, ko smo zaradi časovne oddaljenosti dogodka že marsikaj pozabili in predelali.

Ni sramota vprašati, sramota je ne vedeti

Za informacije kličite:
- Območno organizacijo ZSSS Podravja, tel 062/212-877; 211-545; 211-551; telefaks 225-577 ali

- panožni sindikati Slovenije, člani ZSSS v Ljubljani, Dalmatinska 4, 1000 Ljubljana, tel 061/13 10 033;

- Sindikat zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije, Tomšičeva 45, 2000 Maribor, tel 062/225-526, fax 062/223-407

POSTATI SINDIKALNI ZAUPNIK ...

... pomeni sprejeti odgovornost, spoprijeti se s problemi, ki so jih do sedaj namesto mene urejali drugi, preudarno sprejemati odločitve, znati prisluhniti potrebam članov, ...

Za vsakega, ki postane sindikalni zaupnik, so to naloge, s katerimi se mora spopasti. Začetni idealizem se pogosto po prvih večjih težavah sprevrže v občutek, ki ga vsak doživlja po svoje - lahko je to nemoč, zgubljenost, obup ali kaj drugega. Zato se mi zdi pomembno poudariti, da ob sprejetju funkcije sindikalnega zaupnika ne smemo »prevzeti ali zaigrati« vlogo, ob kateri bi pozabili, da smo sindikalni zaupniki le člani sindikata in, končno, tudi samo ljudje. Biti človek pa pomeni tudi imeti napake, biti osebnost s pomembnimi lastnostmi, imeti resnična občutja, ...

Če od sebe zahtevaš nemoč, če se ne počutiš več svobodno, če meniš, da članom premanj nudiš, če vidiš sebe v svoji funkciji kot božanstvo, ki bi moral izpolniti vse želje, če ... - potem je skrajni čas, da se ustaviš!

Če so te v sindikalni skupini predlagali za sindikalnega zaupnika, so poznali tvoje dobre in slabe lastnosti. Gotovo so prevladovali dobre. Ostani torej takšen človek, kot si bil. Ne zahtevaj od sebe preveč. S svojim ravnanjem na primeren način povej tudi svoji sindikalni sredini, da je sindikalni zaupnik le človek in nič več.

IZOBRAŽEVANJE

Po novem znanju sega tisti, ki že nekaj znanja ima, ga želi dopolniti, dopolniti, preveriti.

Ni pa zanemarljiv pristop k osnovnemu izobraževanju v stroki in na področju, kjer delamo. Izobražujemo se iz raznih nagibov. Navadno je to želja, da zadržimo zaposlitev. Naša konkurenčna sposobnost z drugimi kandidati za delo bo dovolj visoka, ko bomo poleg praktičnih znanj, s katerimi se navadno postavljajo starejši delavci, razpolagali tudi z ustreznimi teoretičnimi podlagami.

Izobražujemo se tudi zaradi napredovanja na delovnem mestu. Hočemo biti boljše med enakimi, kar nam bo dalo novo znanje. To sta razloga za izobraževanje, ki jih mora sindikat krepko podpirati.

Tretji razlog je potreba in želja delodajalca po izobraževanju delavca. To je zaradi tehnološkega in tehničnega razvoja nove opreme, postopkov in večje storilnosti, kvalitete ter dobička.

To naj bo vodilo sindikatoma za usposabljanje sindikalnih zaupnikov. Razlogi so isti, osebnostni in organizacijski. Vsebinska je drugačna, ki pa jo moramo navesti prijetno in dostopno za kandidata. Največje in najstarejše, predvsem verske organizacije, vzgledno skrbijo za svoje kadre in postavljajo ostre statusne pogoje. Zakaj bi bil sindikat drugačen, če hoče uspeti.

Pravice in dolžnosti do izobraževanja pa prinaša Ustava, Zakon o delovnih razmerjih in kolektivne pogodbe.

Državni intervencionizem v gospodarstvu ni vedno pravilno usmerjen

PRAVA POMOČ – TRDNE GOSPODARSKE RAZMERE

Vladni predstavniki pogosto zavračajo očitke gospodarstva, da je javna poraba prehudo breme zanj, ker naj bi se velik del proračunskih sredstev na razne načine vračal gospodarstvu. Letos se bo na primer 17 odstotkov proračunskih sredstev po raznih poteh vrnilo v gospodarstvo. V gospodarstvo pa se vrača za razne namene in v različnih oblikah ter iz drugih, obproračunskih virov še več denarja. Vendar gospodarstveniki večinoma menijo, da bi bilo bolje, ko bi država večino denarja, ki ga pobira in potem v obliki raznih intervencij vrača v gospodarstvo, podjetjem preprosto pustila. Ta bi se v meteu tržnih razmer verjetno bolje in hitreje znašla, če bi bile dajatve nižje. Zbiranje in prerazdeljevanje sredstev tudi ni zastoj: za to potrebuje država institucije, v njih zaposlene uradnike, zanje pa plače... Skratka, čeprav so v določeni obliki in meri posredovanja države še potrebna, je za gospodarstvo najbolje, če država ustvari takšne razmere, ki povečujejo konkurenčno sposobnost podjetij. Podjetja so lahko na ta način sama kos bitki za trg in preživetje.

Toda zdi se, da se posegi države v gospodarstvo še množijo. Peter Suvorov z gospodarske zbornice razvršča državni intervencionizem oziroma prelivanje proračunskih sredstev v gospodarstvo na tri dele; pri tem izpušča Sklad za razvoj.

V ožjem pomenu sodijo k prelivanju sredstev iz proračuna v gospodarstvo samo proračunska postavka subvencije in transferji v gospodarstvo. Teh sredstev bo v letos za dobrih 29 milijard tolarjev ali 27 odstotkov vseh transferjev iz proračuna. Teh je skupno za 108 milijard ali 17 odstotkov proračuna za letos. V družbenem proizvodu

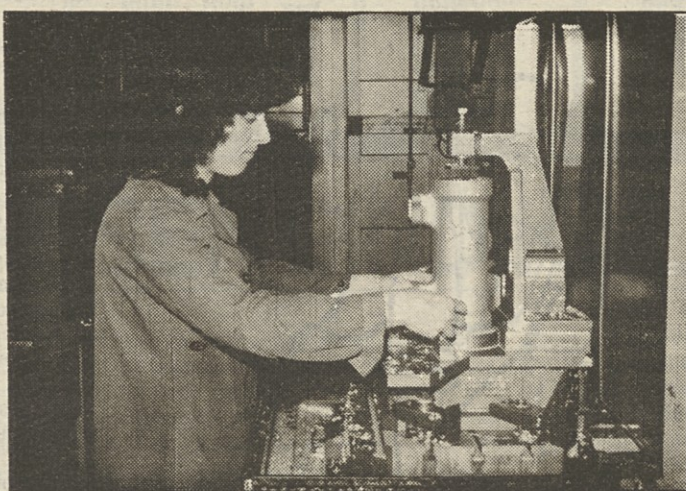
imajo ti prelivi 4,52-odstotni delež.

V širšem pomenu besede smemo med prelivi iz proračuna v gospodarstvo šteti naložbene odhodke (41 milijard tolarjev), servisiranje sanacijskih obveznic (25,5 milijarde) in posojil v avtocestne in železnice (10 milijard) ter morebitna vnovčenja jamstev (teh naj bi bilo za 2 milijardi tolarjev).

V tretjo skupino državne pomoči gospodarstvu sodijo tako imenovane obproračunske podpore. Gre za prerazdeljevanje dela prejšnjega družbenega premoženja s posojili skladov in ministrstev za naložbeno preobrazbo; za fiktivna sredstva

državnih poroštev, ki znižujejo obrestno mero bančnih posojil itd. V to skupino sodi 6,7 milijarde tolarjev sredstev od privatizacijskih kupnin, 15 milijard tolarjev poroštev države za bančna posojila, 20 milijard za poročstva za restrukturiranje dolgov, 4 milijarde tolarjev za sodelovanje pri programih Phare in drugih oblikah tuje tehnične pomoči.

Vsekakor pa je treba prišteti, ki transferjem iz proračuna v gospodarstvo še nekatere očem bolj skrite proračunske postavke, meni Peter Suvorov: 5,5 milijarde za temeljne in aplikativne raziskave, 3,7

Intervencionizem v gospodarstvu poznajo sicer v raznih oblikah vse države. Njegova prava vloga bi morala biti ustvarjanje razmer, v katerih bi gospodarstvo povečevalo dobičke. Ne bi pa smel gasiti požarov.

milijarde za usposabljanje in razvoj znanstvenih kadrov, 277 milijonov tolarjev za spodbujanje učinkovite rabe energije in uporabe obnovljivih virov energije, 15,5 milijarde za zaposlovanje ter 8,8 milijarde to-

larjev za državne štipendije. Vsa ta sredstva so razdeljena na podlagi razpisov; vse skupaj znaša skoraj 34 milijard tolarjev ali 1,41-odstotni delež družbenega bruto proizvoda. Država torej velik del sredstev,

ki jih zbere s prispevki in davki ter drugimi obremenitvami, vrne gospodarstvu, vendar pa jih razdeli po svoji presoji. Pri tem pa po mnenju prenekaterega gospodarstvenika dela napake; precej denarja se porazgubi za pokritje stroškov prerazdeljevanje denarja. Lojze Deželak, direktor Kolinske, je za Glas gospodarstva o državnem intervencionizmu povedal, da ga sicer poznajo v vseh državah, da pa poseg države ne sme samo gasiti požarov. Pravi poseg bi bil po njegovi podpori programom, ki bi podjetjem pomagali ustvariti večje dobičke. Intervencionizma, ki rešuje izgubare, Deželak ne podpira.

Vlada je lani in letos znižala nekatere dajatve, vendar pa vneta išče nove vire davkov, s katerimi bi prazinilo, nastalo v proračunu, zapolnila, namesto da bi poskrbela za racionalizacijo dela v državi administraciji in pri drugih porabnikih javnih financ ter tako poskrbela za zmanjšanje javne porabe.

B. R.

Upravni odbor Sklada za razvoj malega gospodarstva se je odločil

STEČAJ ZA EME INŽENIRING

Pomočnik direktorja sklada za razvoj malega gospodarstva Zoran Širca nam je povedal, da podjetja EME inženiring, d. o. o., iz Slovenske Bistrice ne bo mogoče rešiti pred stečajem, ki je bil predlagan že konec marca letos. Podjetje je postalo javnosti znano pred petimi leti, ko so v njem za meter podaljšali Citroenovo limuzino XM. Vsi upi podjetja so bili oprti na proizvodnjo podaljšanih Citroenovih limuzin, vendar pa ni steklo. Lastnik je potem zamenjal proizvodni program. Domneval je namreč, da bo lahko predeloval Volkswagrove kombije, na koncu pa pristal pri dodelavnih poslih za BMW. To ni zadoščalo za zaposlitev predvidenih 450 delavcev niti za pokritje finančnih obveznosti.

Lastnik podjetja si je namreč spodobil ob jamstvu Sklada za razvoj malega gospodarstva v letih 1992 in 1993 pri več bankah skupno kar 2 milijona mark. Ker posojil ni mogel

vračati, je bil konec marca letos dan predlog za stečaj podjetja. Podjetnik pa je obljubljal nove projekte, ki bi povrnili stare dolge, in na novo najeta posojila, potrebna za proizvo-

dnjo. Bil je dovolj prepričljiv, da sta v začetku julija odbor za gospodarstvo in odbor za nadzor javnih financ ter proračuna državnega zbora predlagala, naj ne bi hiteli s stečajem podjetij, katerih lastniki so najemali posojila z jamstvom Sklada za razvoj malega gospodarstva (teh potem niso vračali). Zlasti naj bi še enkrat preverili in pregledali možnosti, ki jih je obljubljal lastnik podjetja EME inženiring, d. o. o. Škoda se je zdelo s prehitro odločitvijo o stečaju zapravili več kakor sto delovnih mest.

Odločitev o stečaju pa je zdaj neovrnljiva. Poslovne banke, partnerice

podjetja EME inženiring, namreč niso voljne znova posojati denarja temu podjetju. Podjetje bi se stečaja rešilo le, če bi lastnik lahko poravnal stare finančne obveznosti (ki jih je sicer moral prevzeti Sklad za razvoj malega gospodarstva zaradi jamstva) in vzbudil zaupanje v drugih bankah. Ali pa če bi našel banke, ki bi bile pripravljene prevzeti breme starih dolgov ter posoditi denar za novo proizvodnjo. Ne eno ne drugo se ni zgodilo, prav tako ni nobenih oprijemljivih obetov za novo proizvodnjo. Ker podjetju EME inženiring še za uresničitev prvotnih poslovnih načrtov primanjkuje 2 milijona mark,

je upravni odbor Sklada za razvoj malega gospodarstva zlahka potrdil že konec marca sprejeto odločitev o stečaju.

To podjetje pa je le eno izmed tistih, ki jim je sklad odobril jamstvo za najete posojila pri bankah in s tem prevzel nase odgovornost za povrnitev teh sredstev, če jih posojiljemalci ne bi vrnil. EME inženiring in še nekaj posojiljemalcev posojil niso povrnili in s tem sklad obremenili za približno 12 milijonov mark. Dejavnost sklada je s to obveznostjo tako rekoč ohromljena. Podeljuje le državna jamstva; letos jih je podelil 59 za dolgoročna posojila v skupni vrednosti prek 956 milijonov tolarjev. Sklad sam pa bo v septembru predstavil

sanacijski program z rešitvami problemov. Potrebna bo še precejšnja dokapitalizacija, čeprav ga je letos vlada že dvakrat dokapitalizirala, prvič je iz proračuna namenila 660, drugič pa še 121 milijonov tolarjev. Toda to ne zadošča niti za pokritje vseh obveznosti do bank, ki izvirajo iz vnovčenih jamstev. Da bi v prihodnje posloval normalno, bi morali imeti rizični sklad; iz njega bi črpal sredstva, potrebna v podobnih primerih, torej ko bi dajal jamstva za financiranje slabih projektov. Dokler ne bo mogel posloovati normalno in brez starih finančnih obveznosti, podjetnikom ne bo podeljeval jamstev pri najemanju posojil.

B. R.

Slovenska jug in sever: neenakomeren razvoj

RAZLIKE V RAZVITOSTI SE VEČAJO

Lani so se razlike v razvitosti med posameznimi deli Slovenije povečale. Strokovnjaki z urada za makroekonomske analize in razvoj menijo, da so vzroki za to trije. Najprej omenjajo manjše nihanje poslovnih rezultatov v velikih regijah, strukturne spremembe gospodarstva, nazadnje pa še nihajočo konjunkturo. Čeprav ekonomska politika vpliva na gospodarske rezultate v posameznih regijah (opazen je njen vpliv pri sanaciji železarstva v koroški regiji), pa ni bila nikoli celostna. Politika Slovenije je taka dvajset let. V začetku je bila omejena na gospodarsko manj razvita, po letu 1990 pa na demografsko ogrožena območja. Vendar se delež sredstev za razvoj demografsko ogroženih območij iz leta v leto zmanjšuje. Lani ni bil večji od pet stotnik družbenega bruto proizvoda, štiri leta prej pa je bil štirikrat večji. Zato pa se iz leta v leto povečujejo sredstva, ki jih ekonomska politika namenja za posege v gospodarstvo, namenjene reševanju problemov v razvitejših industrijskih okoljih.

Velikost in raznolikost sestave gospodarstva sta dejavnika, ki dobro vplivata na rezultate v regiji. V taki regiji je nihanje poslovnih rezultatov manjše kot v majhnih, saj se tudi velik del strukturne preobrazbe uredi znotraj velike regije. V velikih regijah so tudi sedeži številnih podjetij, katerih rezultati so prikazani v regiji, kjer je sedež podjetja, in ne v regiji, kjer so nastali. To pa tudi povečuje razlike med regijami.

Največja regija je osrednja slovenska. V njej je bilo lani registriranih 42 odstotkov vseh slovenskih podjetij in 32 odstotkov vseh zaposlenih. V njej nastaja največ novih podjetij (rast je 11,5-odstotna), najvišja pa je tudi rast zaposlenosti (4,2-odstotna). Tudi delež dodane bruto vrednosti je v osrednji slovenski regiji najvišji: po podatkih lanskim zaključnim računov je dosegel 37,7 odstotka. Daleč za njim so preostale regije: savinjska 11,7 odstotka, podravska 11,1, povsem na repu pa so spodnjesavska in koroška regija s po 2,5 odstotnim deležem dodane vrednosti, zasavska z 2,4 odstotnim in kraška z 1,6 odstotnim deležem bruto dodane vrednosti. Zelo neugodno za enakomeren razvoj regij je dejstvo, da se delež dodane bruto vrednosti v najbolj razvitih regijah veča, v manj razvitih pa pada.

Razvojno so na boljšem tudi regije, ki imajo nadpovprečni delež storitvenih in nemanjalnih sektorjev, torej boljše gospodarsko strukturo. Te privabljajo gospodarsko rast in si izboljšujejo relativni položaj. Okoli 70 odstotkov prihodkov v osrednji slovenski in obalno-kraški regiji prispevajo storitvene dejavnosti. In čeprav je rast storitvenega sektorja največja v pomurski, spodnji

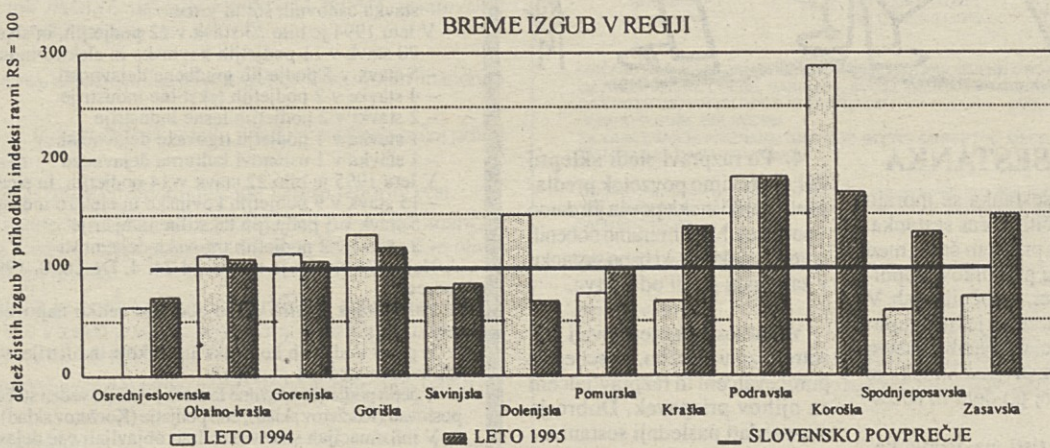
posavski in podravske regiji (od 5,3 do 8,8 odstotka), to ne zadošča za večje izboljšanje razmer, ker je pač delež industrije v teh regijah zelo visok.

Velik delež industrije (zlasti težke) v gospodarski strukturi regije je lani močno vplival na slabšanje rezultatov. Prav tako tudi velik delež kmetijstva in menjalnih sektorjev v posamezni regiji. V gorenjski in koroški regiji – v teh prihodki industrijskih podjetij ustvarijo od 69 do 73 odstotkov vseh prihodkov gospodarskih družb v regiji – se je skoncetriralo tudi 45 odstotkov neto izgub slovenskih gospodarskih družb. Zlasti težaven pa je položaj v nekaj izrazito industrijski podravske regiji: čeprav je zdaj delež industrije v prihodku regije nizek, izguba ostaja visoka in dosega

okrog 45 odstotkov izgube gospodarskih družb v Sloveniji. To je posledica prestrukturiranja tamkajšnjega gospodarstva: od starih podjetij ostajajo le še imena in izgube. Vendar pa preživeli deli nekdanjih industrijskih velikanih z nižjimi prihodki ustvarjajo boljše rezultate. Zato sta rast družbenega bruto proizvoda na prebivalca in bruto dobička na zaposlenega med najvišjimi v Sloveniji.

Na gospodarske dosežke so lani precej vplivale konjunkturalne razmere. Manjše povpraševanje po naših izdelkih v tujini in tudi doma ter neugodne medvalutne spremembe so regije različno močno prizadele. Čeprav se je izvoz realno povečal, se je delež prihodkov od izvoza v vseh regijah zmanjšal. Najbolj izvozno naravnana regija v Sloveniji je Dolenjska,

B. R.

S 1. JULIJEM JE ZAČEL VELJATI ZAKON O IZVAJANJU SOCIALNEGA SPORAZUMA IN HKRATI ZAKON O DAVKU NA IZPLAČANE PLAČE IN SPREMEMBE ZAKONA O PRISPEVKIH ZA SOCIALNO VARNOST.

Socialni sporazum in komentar Braneta Mišiča skupaj z nekaterimi prilogami v brošuri

PLAČE '96

PLAČE '96

PLAČE '96

PLAČE '96

PLAČE '96

PLAČE '96

PLAČE '96

PLAČE '96

PLAČE '96

PLAČE '96

PLAČE '96

PLAČE '96

PLAČE '96

Brošuro lahko naročite pri ČZP ENOTNOST, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefoni 061/321-255, 1310-033, faks 311-956.

Naročilnica - Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, neprekljčno

naročamo izvod(ov) brošure PLAČE '96 po 1.500,00 SIT (+ 5%

p. davek). Naročeno pošljite na naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku 2. Ind. naročnik - plačilo po povzetju

Žig Podpis naročnika

Iz zgodovine delavskega gibanja

KAKO SMO ZASNOVALI STAVKO TEKSTILCEV PRED 60. LETI

Prav v sedanjih letih, ko smo po desetletjih razvoja, vsestranskega vzpona in rasti družbenega standarda tudi pri nas prišli v težave, je prav, da pomislimo na nekdanje čase, čase pred pol stoletja, ko so slovenski tekstilci morali začeti stavko. Sedanja generacija si težko predstavlja, kako skromno je moral živeti zlasti delavec v tistih časih in kako težko je moral delati, da je izpolnil zahtevane norme.

Razen v Trzinu za tekstilne delavce ni bilo stanovanj. Delavske družine so živele po starih lesenih bajtah ali gostovale v enosobnih prostorih. Zaslužki so bili majhni. Seveda so bile cene živil nizke. Bolje so shajali delavci, ki so imeli doma zemljo in živino, da niso bili prisiljeni vsega kupiti. Za primerja-

boljšanju položaja v organiziranju delavcev.

Če so bili delavci organizirani ...

Po letih hudega terorja in diktature je začela znova delovati

obvestil pokrajinski komite (PK) v Ljubljani, da je sklicana okrajna konferenca v Kranju. Bila je neke sobote popoldne v gozdniški pri Druhovki. Prišel je tudi predstavnik PK. Bilo nas je kakih 15. Ker sem vedel, da bo sestanek precej dolg sem kupil dve štruci kruha. Pojedli smo ga kake tri ure po začetku. Seveda je bila glavna tema, kako spraviti ljudi v sindikate, kako priti do kolektivne pogodbe in boljših dohodkov. Prikazovali smo nevarnost fašizma, ki je bil takrat na pohodu, razvijanje delavskega gibanja v okviru Ljudske fronte v Franciji, delovanje nemških agentov itd. V kratkem odmoru, ko smo razdelili tiste štruce in pomalicali, mi je eden od tovarišev rekel: »Vsi skupaj imamo sedaj v žepih komaj več kot 100 din, še bicikle imajo le nekateri. Poglej vso to bogatijo pred nami (Kranj in tovarne so ležale kot na dlani), le kako naj bi reveži, goloroki in ubogi kaj opravili proti taki moči?«

To pripombo sem uporabil v nadaljevanju tega sestanka za razlago moči organiziranih delavcev in zgodovine njihovih gibanj po svetu. Ko smo se tako zblizali z najbolj dejavnimi ter začeli politično delo po vaseh in tovarnah, so bila nenehna tema naših pogovorov vprašanja, kako in na kakšen način dole slej nezavedne, v svoja mima vaška okolja vraščene ljudi sploh pripraviti do tega, da bodo upali storiti karkoli proti volji svojih šefov, mojstrov in gospodarjev. Na jesen l. 1935 sem že postal zelo sumljiv policiji. Moral sem zapustiti tovarno Tekstilindus; v njej sem delal od začetka tega leta. Postal sem monter za izolacije. Potoval sem za delom po raznih tovarnah, vendar sem bil vsaka dva tedna v Kranju.

...jim tudi danes trda prede.

Pri branju časopisov sem opazil zelo obširna poročila o štrajkih in Ljudski fronti v Franciji. Posebno beograjska »Politika« je o tem pisala zelo obširno. Eno teh poročil, bilo je na celi strani, je bilo posebno podrobno. Shranil sem ga in večkrat prebral. Zbral sem še nekaj podrobnih člankov o teh gibanjih in si tako ustvaril sliko, kaj je treba narediti v Kranju.

Sindikati morajo imeti veliko denarja

Pri nas je tedaj veljalo načelo, da morajo sindikati imeti veliko denarja, če hočejo s stavko kaj doseči. Tako razočaran sem neposredno doživel tudi sam, v stavki, ki smo jo tisto jesen začeli v manjši tekstilni tovarni Weilgoni na Viču v Ljubljani, skupaj s pokojno Rezko Južna (narodni heroj, padla 1942, pokopana v Mošnjah na Gorenjskem). Tako je v meni dozorel predlog. V decembru 1935 ali v januarju 1936 sem ga predstavil najbožjim so-

delavcem v Kranju: Tomincu, Papežu, Teranu in še nekaj tovarišem. Pritegniti bi morali vse tekstilce v Sloveniji, saj so bili vsi v težavnem položaju. Stavka bi morala potekati brez vnaprejšnjih zagotovljenih skladov, ker jih ni bilo. Nasloniti se je bilo treba na sodelovanje in pomoč (sedaj

»Prav v sedanjih letih, ko smo po desetletjih razvoja, vsestranskega vzpona in rasti družbenega standarda tudi pri nas prišli v težave, je prav, da pomislimo na nekdanje čase, čase pred pol stoletja, ko so slovenski tekstilci morali začeti stavko. Sedanja generacija si težko predstavlja, kako skromno je moral živeti zlasti delavec v tistih časih in kako težko je moral delati, da je izpolnil zahtevane norme.«

temu rečemo: solidarnost) kmetov, trgovcev, obrtnikov in delovnih ljudi, saj so bili vsi odvisni od dohodkov delavcev; tako so delali v Franciji. Stavka naj bi bila avgusta, ko je na polju dovolj hrane, po drugi strani pa imajo takrat podjetniki veliko naročil blaga za zimo. Vsi delavci naj bi ostali na svojih mestih v tovarnah do konca stavke. Vse mora biti pripravljeno v največji tajnosti. Stroje in blago je treba tako zavarovati, da nam ne bi mogli očitati, da smo naredili škodo. Ko bodo zatulile sirene, naj bodo po vaseh pripravljene skupine z ročnimi vozički, da bodo takoj začele zbirati hrano in jo hitro voziti v tovarne. Računali smo, da bi lahko žandarji blokirali ceste in dohode v tovarne ter ovirali dovoz hrane. Pripraviti je bilo treba prostore in kotle za kuhanje hrane. »Štrajk« ne sme biti »rdeč«, torej naj bi vsa društva in organizacije prenesli svojo dejavnost neposredno v tovarne. Igralske ekipe naj pripravijo odre za zabavne igre, člani Sokola naj priporočajo

prav, saj bo stavka uspela le, če bo presenečenje.

Verjetno bi še živi organizatorji znali povedati, kdaj je partijska organizacija v Kranju začela širše priprave. Sam lahko povem še eno podrobnost. V avgustu 1936 sem bil na delu v Mariboru. Tudi ma-

skezi straniščno okno, drugi pa so imeli na mizi papirje, kot da se dogovarjajo za pevski nastop. Stavke v Celju potem ni bilo.

Potek dogodkov v avgustu 1936 je pokazal, da smo razmere pravilno ocenili. Dotlej neorganizirani delavci so zdržali 3 tedne v zasebnih tovarnah. Iz njih so se umaknili šele po napadu močnega odreda žandarjev, policije in plačancev. Materialna pomoč stavkajočim je bila velika, saj so na poziv delegatov iz tovarn mnogi kmetje zapregli konje, naložili hrane, pa še ročne vozičke, češ, boste videli v tovarnah, da smo z vami.

Končni uspeh velikega boja sta bili kolektivna pogodba in ugoditev mnogih zahtevam delavcev za boljše delovne razmere. Organizatorji in člani stavkovnih odborov pa so te uspehe drago plačali. Enaindesemdeset je bilo odpuščenih. Znašli so se na črnih seznamih, tako da jih nihče ni smel zaposliti. Del jih je pod najtršimi pogoji ustanovil tekstilno zadrugo v Tomincu drvarnici v Stražišču.

Malo je še živih organizatorjev tega spopada tekstilcev pred 50 leti. Veliko jih je padlo v NOB, drugi pa so umrli po vojni. Te vrstice pa sem zapisal, da bi sedanji rod vedel, kako hudo je bilo v tistih časih življenje večine ljudi in zakaj so šli slovenski ljudje v boje takrat in nato še v letih 1941-1945.

Jože Jan, Ljubljana

V tekstilni industriji...

vo: pridna tkalka je zaslužila do 600 din na mesec (tedaj je veljal 1 dolar 56 din). Najemnina za dvosobno stanovanje je znašala prek 300 din na mesec. Seveda so bili delavčevi dohodki veliko prenizki za tako stanovanje, zato so lahko imeli večja stanovanja le uradniki in podobni višji poklici. Za graditev hiš ni bilo nobenih posojil, vsakdo je moral z največjim odrekanjem varčevati, da si je po mnogih letih postavil majhno hišico. Na delo ni bilo mogoče priti z avtobusom. Avto je bil seveda razkošje za bogate ljudi, tovarnarje, advokate, trgovce in podobne. Oddaljeni so se na delo vozili z vlakom ali s kolesom, največ pa peš, tudi po uro in več hitre hoje. Tovarnarji niso dovoljevali nobenih sindikatov. Mojstri in obratovodje so bili tuji s plačami po 3000 din na mesec in več. To jim je omogočalo res lepo življenje pri nas. Poleg tega so imeli vso oblast nad delavci, še posebno nad dekleti – te so bile med zaposlenimi v večini. Zlorab te oblasti ni bilo malo. V teh časih so bili tekstilni delavci, posebno ženske najslabše plačani in resnično tuji, brezpravni tuji v svoji lastni domovini, skupaj z mnogimi drugimi delavci, dninarji, bajtarji in kajzarji predvojne Jugoslavije. Revščina delovnih ljudi pa

Komunistična partija. V okvirih sindikatov so se okrepila mezdna gibanja proti podjetniški samovolji in pritiskom policijskega aparata. Kjer so bili delavci dobro organizirani, so tudi dosegli kolektivne pogodbe, boljše delovne razmere in višje mezde. Tako je bilo posebno v železarni na Jesenicah, saj so delavci na najnižje plačanih delovnih mestih zaslužili dvakrat več kot najboljši tkalci in predilci v kranjskih in drugih tekstilnih tovarnah.

Del delavcev je bil v Kranju že takrat razmeroma dobro organiziran, in to predvsem v tovarni gume. Bojevit sindikat so imeli tudi gradbinci. Svoj sedež so imele delavske organizacije v nekdanji gostilni »Pri Semenu« v Tavčarjevi ulici. Tam je delovalo tudi delavsko prosvetno društvo »Svoboda«. V tekstilni industriji niso trpeli sindikatov. Le majhen del najbolj zavednih tekstilnih delavcev je sodeloval v »Svobodi«, nekateri so bili tudi pri krščanskih socialistih; ti so imeli sedež v delavskem domu pri savskem mostu.

V l. 1934, ko so me na Jesenicah vključili v ilegalno politično delo, sem deloval v Blejskem kotu in Bohinju. V začetku l. 1935 me je jeseniški komite v soglasju s takratnim pokrajinskim komitejem v Ljubljani zadolžil za organizacijo množice mladih tekstilcev v Kranju. Prepričal naj bi jih, da je izboljšanje položaja mogoče le z močnim sindikalnim gibanjem. Dobil sem nekaj naslovov starejših članov sindikata v Kranju in okolici. Prek njih sem izvedel nekaj več. Vsi so me napotili k Semenu. Včlanil sem se v delavsko prosvetno društvo »Svoboda« in tam kaj hitro našel stik s skupinami levo usmerjenih delavcev. »Dolgo, predolgo in težko smo čakali, da nas partija najde«, mi je rekel pokojni Rudi Papež, takrat delavec v Jugobruni. Navezali smo stike z vsemi tovarnami in pripravljali celice KP za ilegalno delo.

Goloroki in ubogi

Tako sem že sredi avgusta 1935

»Malo je še živih organizatorjev tega spopada tekstilcev pred 50 leti. Veliko jih je padlo v NOB, drugi pa so umrli po vojni. Te vrstice pa sem zapisal, da bi sedanji rok vedel, kako hudo je bilo v tistih časih življenje večine ljudi in zakaj so šli slovenski ljudje v boje takrat in nato še v letih 1941-1945.«

se je začela že daleč nazaj, pred 80 leti v časih Avstro-ogrske monarhije, ko so si obubožane slovenske množice morale pomagati predvsem z izseljevanjem v Ameriko in druge dežele, ki so iskale delavce. Možnosti za izseljevanje so se po krizi v letih 1930-33 zmanjšale ali zaprle. Zato je bila nujna pot k iz-

PREBERITE IN NAROČITE

Založba ČZP Enotnost
Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana

V Zbirki priročnikov za sindikalne zaupnike in strokovne službe smo zaradi izjemnega povpraševanja ponatisnili razprodani

(1) SPOŠNI PRIROČNIK ZA DELAVSKO SOUPRAVLJANJE

avtorjev Mata Gostiše in Gregorja Mikliča 6.900,00 SIT

V tej zbirki imamo na zalogi še priročnike:

(2) SOODLOČANJE, ZAPOSLOVANJE, KOLEKTIVNA POGODBA

avtorja Heribert Kohl in Zvone Vodovnik 2.400,00 SIT

(3) DOKUMENTI DRUGEGA KONGRESA ZSSS s statutom ZSSS

1.800,00 SIT

(4) DELNIČARSTVO ZAPOSLENIH NA POTI K EKONOMSKI DEMOKRACIJI

– mag. Aleksandra Kanjuo Mrčela
TEMELJNI POJMI O GOSPODARSKIH DRUŽBAH
– Nadja Cvek
SODELOVANJE DELAVCEV V ORGANIH DRUŽB
– Gregor Miklič
UREŠNIČEVANJE ZAKONA O SODELOVANJU DELAVCEV PRI UPRAVLJANJU
– Milan Utroša 2.000,00 SIT

Vse štiri priročnike lahko naročite na naslov ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, Ljubljana po telefonu (061) 321-255 ali po faksu 311-956.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost nepreklicno naročamo izvod(ov) priročnika pod zap. št. (1),

..... izvod(ov) pod zap. št. (2),

..... izvod(ov) pod zap. št. (3) in

..... izvod(ov) pod zap. št. (4).

Naročeno nam pošljite na naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

Račun bomo plačali v zakonitem roku. Kot ind. kupec bom plačal po povzetju.

Kraj, datum: Žig

Podpis naročnika

NAGRADNA KRIZANKA št. 38		VELIKI MOGUL INDIJE	DEPARTMA V FRANCJI	AMORET	TROPSKO DREVO	STANE SEVER	OČE	FRANCOSKI PISATELJ (Charles)	KOCINA	ITALIJANSKI NOGOMETNI KLUB	VRSTA VRBE	ZANČLJIV IZRAZ ZA AMERICANA	ANGLEŠKI ZGODOVINAR (John)
DRUGO NAJVEČJE MESTO V EGIPTU													
OPORTUNIST													
GRŠKI FILOZOF								ANGLEŠKI PEVEC					
GESLO, VODILO								GRŠKA BOGINJA ZMAGE					
								KRAJ PRI OPATJU					KAREL OŠTIR
								FRANCOSKI PRAVNIK (Rene)					LESENA ZGRADBA
AVTOR: Borut Levec	INDIJANSKA BOJNA SEKIRA	PISMA IZDELEK	ANGLEŠKI HUMANISTI (Thomas)	ANGLEŠKI FIZIK (John)		ANTIČNO MESTO V BITVI	TERMIN			KITAJSKO GLASBILLO			
										PISATELJ MURNIK			
KOŽNI ZAJEDEC PERUTINE										GRŠKA CRKA			GESLO FRANCOSKE REVOLUCIJE
										GOLTANEC			KRALJO PRI KOLESU
OTOK OB FRANCOSKI OBALI										MORSKA PTICA			
										DOMAČINSKI VOJAK V AFRIKI			
VOJAŠKI POHOD										MORSKA RIBA			
										SKLADATELJ SAVIN			
ZGODOVINSKO ZATOCIŠČE POD SKALNIM PREVISOM													
HOLMI													
SATIRIK BUCHWALD													
NAJVIŠJI INDIJSKI BOG													
ZASČITNIK PRAVOSLAVNEGA SAMOSTANA													

POZOR! K sodelovanju vabimo vse (podjetja in trgovine), ki bi lahko s svojimi izdelki obogatili naš nagradni sklad.

NAGRADNA KRIZANKA št. 38

Rešitve nam pošljite do 20. avgusta 1996 na naslov:

Delavska enotnost, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana, p.p. 479 na dopisnici ali v pismu s pripisom Nagradna križanka št.38

Nagrade za rešeno križanko so:

(1) – ura Etic Quartz, (2), – 5.000 SIT, (3) – 3.000 SIT, (4) – 2.000 SIT, (5) – knjižna nagrada.

Rešitev nagrade križanke št. 36:

KAMILIČNI ČAJ, IZIDOR CANKAR, TIRENA, ADAR, RAJKO, NOS, LOŽ, SORA, LECT, KONJ, SPETKA, BORISLAV, PAPUA, NAGA, BR, BK, EDIP, SAL, ROP, MORA, NARASTEK, LATERAN, GV, RAISA SMETANINA, LIK, NP, NOIRET, ACS, ENAKOST, SLON, ANIT, RADIKAL, ANT, LANA

Izžrebani reševalci nagradne križanke št. 36:

1. Tomislav Viher, Podvin 11, 3310 Žalec,
2. Vera Janežič, Kančeva 14, 1000 Ljubljana,
3. Marija Cegljar, Na Jami 3, 1000 Ljubljana,
4. Peter Meh, C. žalskega tabora 5a, 3310 Žalec,
5. Minka Lavtar, Stara Loka 134, 4220 Škofja Loka

Križanko pripravil

SALOMONOV
UGANKAR

Nagrade bomo poslali po pošti

NAGRADNI SKLAD

Ta teden sta praktični nagradi v naš nagradni sklad prispevala:

- Uro Etic Quartz – UZO, d. o. o., podjetje za trgovino, proizvodnjo in storitve Parmova 53, 61000 Ljubljana – tel.: 061/301-787; Trgovina: Hala Tivoli, Celovška 25, tel.: 061/1315-155. V njej prodajajo ure, zlato in ostalo; kozmetiko svetovnih znamk, igrače, avdio-video tehniko, tekstil – Casucci, Lee, Legend in drugo.
- Pletene izdelke – Pletilstvo Fočič, Ljubljana, Pot na Hreše 25.

ATRIS... Borza sindikalnega turizma

BORZNO SPOROČILO ŠTEVILKA 31

ATRIS – BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA, Ljubljana, Dalmatinova 4, sprejema ponudbe prostih počitniških možnosti, posreduje proste zmogljivosti, organizira zamenjavo, nakup ali prodajo počitniških objektov, stanovanj, bungalovov, prikolic in drugih možnosti. Pišite nam ali telefonirajte na 061/131 00 33, int. 384, 385, 061/326-982 ali 322-975; naš telefaks je 061/326-982 ali 317-298, žiro račun 50101-601-92077 – Atris. Poslovni čas za stranke vsak delovnik od 9. do 15:30 ure.

A. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI VAM JIH NUDIMO

1. BOHINJ – počitniški hišici v UKANCU – za 6 oseb – tri spalnice, kuhinja, dnevna soba; kopalnica, 150 m od jezera. Cena 80 DEM. Termini v septembru.
2. KRANJSKA GORA – PENZION SATURN – nad jezerom Jasna, dvo-, tri- ali štiriposteljne sobe, TWC, polpenzion 39 DEM.
3. MORAVSKE TOPLICE – zasebna hiša, 2-, 3- in 4-posteljne sobe. Cene: nočitev z zajtrkom 1.900 SIT, polpenzion 2.750,00 SIT, polni penzion 3.750,00 SIT.
4. POKLJUKA – DVO ALI ŠTIRIPOSTELJNI APARTMAJI – spalnica, kuhinja, kopalnica. Cena dnevnega najema 55 oz. 70 DEM. Brunarica za 8 oseb, cena 135 DEM.
5. RATEČE – PLANICA – počitniški dom s 23 ležišči, cena polpenzion 35 DEM, polnega penzion pa 41 DEM.
6. NOVIGRAD – trisobno stanovanje, možnost bivanja za 5 oseb, cena 68 DEM.
7. BOHINJSKA ČESNICA – privatna hiša, 4 dvoposteljne sobe, TWC, kuhinja. Cena 18 DEM na osebo, apartmaji za 4 osebe 115 DEM. Možnost naročila obrokov.
8. SORIŠKA PLANINA – počitniški dom – triposteljne sobe in bungalov za 6 oseb. Primerno za taborniške skupine, šolo v naravi. Polni penzion 26 DEM.
9. ČATEŽ – štiri apartmaji z možnostjo uporabe kuhinje ali pa hišne ponudbe. Ponudba je dopolnjena z jahalno šolo, veslanjem na Krki in kopanjem v Čateških toplicah. Najem apartmaja za 4 osebe je 75 DEM.
10. ROGLA – hotel PLANJA – polpenzion v dvoposteljni sobi 5.300 tolarjev, najem apartmaja v Termah Zreče za 4 osebe 7.200 tolarjev dnevno. Člani sindikata delavcev gostinstva in turizma imajo 10% popust.
11. MORAVSKE TOPLICE – kontejner za 5 oseb. Cena 66 DEM.

POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI JIH POTREBUJEMO

1. Počitniške hišice v Čatežu, Atomskih toplicah ali Moravskih toplicah, Banovcih, Ptujskih toplicah, Rogli, Bovu, Bohinju ali Kranjski Gori za vsa obdobja.

Informacija sindikalnim zaupnikom

ATRIS v času dopustov v avgustu razpolaga z vrsto počitniških zmogljivosti. Pokličite nas in poslali vam bomo katalog. Objavite našo ponudbo v vašem glasilu.

B. DOPUSTI 1996 – POLETJE 1996

OD 22. 6. DO 5. 9.

1. BARBARIGA PRI PULI – enosobno stanovanje za 4 osebe, najem 7 dni. Termini po 4. septembru 1996. Cena 4.800,00 SIT.
2. PIRAN – štiriposteljni apartmaji. Cena najema 95 DEM na dan.
3. POKLJUKA – dvo- ali štiriposteljni apartmaji. Cena najema 60 do 80 DEM na dan.
4. FIESA – tri- ali štiriposteljne sobe, tuš, WC. Polpenzion 47 DEM na dan, otroci do 10. leta imajo 30% popust.

5. MORAVSKE TOPLICE – dvo- ali triposteljne sobe s tušem, wc-jem, možnost uporabe kuhinje. Cena 3.300 SIT na osebo, polpenzion 2.700 SIT, polni 3.750 SIT.

6. UMAG – hotel ISTRAN – 7 dni, najem 414 DEM
7. NOVIGRAD – hotel MAESTRAL – 7 dni, polpenzion 455 DEM.
8. MAREDA PRI NOVIGRADU – dvosobno stanovanje za 4 – 5 oseb, dnevni najem 55 DEM in turistična taksa. Termini v septembru.
9. NOVIGRAD – KASTANJA – izbirate med tremi naselji apartmajev, bungalovov ali apartmajskimi hišicami s polpenzijsko storitvijo. Termini so sedemdnevni od 29. junija dalje. Cene: – apartmaji za 3 ali 5 oseb – polpenzion 58 DEM – bungalovi za 2 ali 4 osebe – polpenzion 58 DEM – lesene hišice za 2, 3 ali 4 osebe – nočitev 14 DEM/osebo, možnost polpenzion – hišice za družinski dopust z dvema ali tremi spalnicami, kuhinjo, kopalnico – 85 oz. 95 DEM dnevno.
10. POREČ – hotel TAMARIS – 7 dni, polpenzion 500 DEM. – hotel LUNA – 7 dni, polpenzion 442 DEM* – hotel PICAL – 7 dni, polpenzion 540 DEM* – hotel NEPTUN – 7 dni, polpenzion 463 DEM

akcija – bivate 7, plačate 6 dni ali bivate 12, plačate 10 dni

- hotel DIAMANT – 7 dni, polpenzion 435 DEM*
- hotel GALEB – 7 dni, polpenzion 359 DEM*
- apartmaji LANTERNA za 3 osebe 90 DEM*, za 4 osebe 102 DEM*
- apartmaji LUNA za 3 osebe 98 DEM*, za 4 osebe 116 DEM*
- apartmaji DIAMANT za 2-4 osebe 110 DEM*, za 4-6 oseb 130 DEM*.
- 11. OTOK MALI LOŠINJ – Nerezine – enosobno stanovanje za 4 osebe, termini praviloma 7 dni – cena 60 DEM na dan. Termini v septembru.
- 12. OTOK CRES – ZAGLAV – garsonjera za 4 osebe, termini praviloma 7 dni. Prosto od 26. 8. 1996 – cena 76 DEM na dan.
- 13. PULA – MEDULIN – sistem Fortuna – hoteli, paviljoni, apartmaji; Kraj bivanja je znan 5 dni pred odhodom.
- 14. OTOK PAGA – Novalja – apartmaji v privatnih hišah za 2, 3, 4 ali 5 oseb. Cena 25 DEM na osebo na dan. PAG – DRUŽINSKI HOTEL TONY – triposteljne konfortne sobe, TWC, balkon – prtiličje ali 1. nadstropje. Cena polpenzion 44 DEM, možna nočitev z zajtrkom, lastna restavracija in bife. Hotel ima lastno peščenno plažo 20 m od objekta. Parkiranje na urejenem parkirnem prostoru. Prosto po 17. avgustu.
- 15. HVAR – hotel PALACE – polpenzion, za 7 dni 385 DEM* – hotel ANFORA – polpenzion, za 7 dni 385 DEM*.
- 16. BRAC – privatni apartmaji za 2 osebi 455 DEM*, za 4 osebe 732 DEM*, za 6 oseb 905 DEM.
- 17. KORČULA – hotel LIBURNIA – polpenzion 420 DEM* – hotel MARKO POLO – polpenzion 346 DEM* – apartmaji BON REPOS za 2 osebi 490 DEM*, za 4 osebe 595 DEM*, za 6 oseb 770 DEM*.

Turistična taksa je 2,10 DEM za odrasle osebe na dan.

18. KRANJSKA GORA – Penzion Porentov dom, dvosobne sobe, TWC; cena polpenzion od 31 do 37 DEM na osebo. Popusti za otroke.

19. RADOVLJICA – namestitvev prikolic v campu ob bazenu z ogrevano vodo. Cena za tri mesece namestitve je 1000 DEM.

20. PODCETRTEK – Kontejner za 6 oseb, cena 80 DEM/osebo in za 4 osebe 58 DEM. Termini 2. 8. – 9. 8. in 9. 8. – 16. 8. veliki.

21. KLUB PALACE PORTOROŽ – Hotel Neptun, 5 dnevni polpenzion 295 DEM, 7dnevni polpenzion 399 DEM.

- Hotel Mirna, 5 nočitev z zajtrkom 210 DEM, 7dni 294 DEM.

22. SAVUDRIJA – Monteneta – štiriposteljne hišice, TWC, polpenzion 42 DEM, otroci do 10. leta imajo 30% popusta.

* – znižane cene hotelskih storitev za 6%.

C. SINDIKALNI IZLETI

Sindikalne organizacije ali kar tako oblikovane skupine vabimo, naj nam posredujejo svoje želje za družabni ali strokovni izlet ali potovanje doma ali v tujino. Možnost plačila v 2 obrokih.

1. ENODNEVNI IZLET PO BELI KRAJINI preko Muljave in Žužemberka, obisk metliške kleti, naselja Adlešiči, kosilo na poznani kmetiji pri ŠKALOVJIH v Cerovcu. Idealno za 45 oseb. Cena 65 DEM na osebo.
2. IZOLA – ribji piknik in ogled morskega dna. Pokličite za pripravo vašega programa.
4. DOLINA SOČE – ogled muzeja v Kobaridu, Dantejevega Pekla, vožnja z ladjo Lucijo, kosilo in zabavni program. Cena 2.700 tolarjev.
6. PARIZ – v oktobru 5 dni, samo 499 DEM, plačilo v treh obrokih. Prijave do 15. 9. 1996. Zelo ugodna ponudba.

D. ORGANIZACIJA SEMINARJEV

Posebna ponudba ATRISA in Hotela KOMPAS v Bohinju. Organiziramo eno- ali večdnevne seminarje za 15 do 70 udeležencev. Cena penzion 4.350 tolarjev. Tehnična oprema je zagotovljena.

E. NAJEM ALI NAKUP POČITNIŠKE ENOTE

1. Kupimo počitniško naselje v hrvatski Istri s cca. 350 ležišči.

F. REZERVACIJE AVIONSKIH ALI LADIJSKIH VOZOVNIC

G. VELIKA POTOVANJA

1. NEW YORK – šestdnevni ogled mestnih znamenitosti in za doplačilo Washingtona, West Pointa, Niagarskih slapov itd. Cena 1.499 DEM.
2. ŠRILANKA – desetdnevni obisk čudovite dežele, za skupine cena 2.300 DEM.
3. TURČIJA – KAPADOKIJA – odhod 29. avgusta, 7 dni, cena 1130 DEM.

H. POSEBNA POSLOVNA POTOVANJA

Organiziramo ob skupni pripravi vašega osebnega programa

I. SEJMI

1. HANNOVER – CEBIT-HOME – osebni računalniki, od 28. 8. do 1. 9.
2. PARIZ – sejem ženske konfekcije, za mlade, in moška konfekcija. Od 6. do 9. septembra.
3. FRANKFURT – Avtomehanika – avtodelavnice, servisi, bencinske črpalke, od 10. do 15. septembra.
4. KÖLN – Fotokina, 18. do 23. september
5. HANNOVER – IAA – vozila za prevoz potnikov in tovora, vozila za posebne namene, od 21. do 29. septembra.
6. PARIZ – svetovna avtomobilska razstava, od 3. do 13. oktobra.
7. ESSEN – Security, od 8. do 11. oktobra
8. ŽENEVA – Ibra, sejem grafike, časopisne in redaksijske tehnike, od 14. do 17. oktobra.
9. BOLOGNA – SAIE – gradbeni sejem, od 16. do 20. oktobra 1996.
10. OKTOBERFEST – München – 21. 9 do 9. 10. Program za skupine.

Informacija gostom Atrisa

PLAČILNI POGOJI: Ob potrditvi rezervacije zahtevamo plačilo 40% celotnega zneska. Pri odpovedi nad 20 dni pred odhodom za že rezerviran termin zaračunamo stroške poslovanja in druge stroške; najmanjši znesek stroškov odpovedi je 4.000 tolarjev, pri krajši odpovedi 20 dni zaračunamo stroške in 30% celotnega zneska. Pri odpovedi krajši kot 10 dni zaračunamo 80% celotne cene aranžmaja. Cene veljajo le za že v celoti plačane aranžmaje, če se ne spreminjajo za več kot 7%. Po plačilu gostje prejmejo našo napotnico. V primeru, da naše napotnice ne prejmete 7 dni pred odhodom, nas nujno pokličite.

Pri posebnih akcijah z znižano ceno aranžmaja je potrebno takojšnje 10% plačilo, ki se obravnava kot kavcija, ob odpovedi se znesek ne vrača. Za dopuste je možno obročno vplačevanje 40, 30, 30%. Celotno plačilo 10 dni pred odhodom na dopust.

Program v tujini obravnavamo v skladu s splošnimi navodili potovalne agencije, ki je organizator potovanja, in jih gostje prejmejo ob prijavi. Prijava je sprejeta, ko je vplačanih 30% cene aranžmaja. Reklamacije v skladu s turističnimi usancami rešujemo sporazumno.

ATRIS je povsod, kjerkoli ste.

Metod Zalar, direktor borze